

KARYS

Mūsų kariuomenės bei krašto gynimo organizavimo ir kovų dėl Lietuvos Nepriklausomybės svarbesnieji įvykiai prieš 10 metų.

1919 m. kovo mėn.

26 d. užimtas Pušalotas. Iš partizanų būrio susiorganizavo partizanų kuopa (branduolys dabartinio 9 pėst. pulko).

28 d. 15 val. paleistas pirmasis mūsų kariuomenės artilerijos sviedinys į Deltuvos kleboniją, kur posėdžiavo bolševikų štabas.

Balandžio mėn.

1 d. suformuota atskira brigada. Šios brigados sąstatai įėjo: 1 ir 2 pėst. pulkai, artileri-

jos pulkas, Panevėžio batalionas, atskiras bat. ir inžinerijos bat.

Tą pat dieną įsakyta likviduoti 1 Žemaičių batalionas.

2 d. bolševikai užėmė Daujėnus, Biržus, Vabalninkus, Pumpėnus ir priėjo Lavėnės upės linijos. Šių miestelių partizanai susikoncentravo Pušalote ir perėjo bendron vadovybėn partizanų kuopos vado.

I visuomenę.

Rusų valdžia, bevalydamą Lietuvą, be paliovos stengėsi mūsų tautą surusinti ir supravoslavinti, išniekinti ir sunaikinti mūsų seną kultūrą, laikyti mus tamsoje, dvasios skurde; ilgus metus ji darė viską, kad lietuvių tautos ir Lietuvos nė vardo nebektų, kad iš Lietuvos pasidarytų vien Rusijos dalis. Todėl tai siekdama ji, be kita ko, tuojau po 1863 metų sukilimo uždraudė mūsų senąjį raštą, stengdamasi vieton jo primesti savąjį — rusišką.

Tačiau mūsų tauta nepriėmė primetamo rašto, pasiryždama žūt būt laikytis savojo ir stodama į sunkią kovą dėl jo išlaikymo ir atgavimo. Negalėdama savo knygų spausdinti Didžiojoje Lietuvoje ir apskritai Rusijos valstybės sienose, surado kelią į Prūsiją, ten emė jas spausdinti ir iš ten dideliais vargais, dažnai sunkiomis aukomis, gabenosi jas į Didžiąją Lietuvą.

Bet knygų persekiojimas ir kova dėl jų davė mūsų tautai ir naudos, — tauta, savo besilaikydama, beovodama, dvasiškai sustiprėjo, žymiai pažengė susipratimo ir atgijimo keliu, pasiruošė sąmoningesniam visuomenės gyvenimui ir net nepriklausomybei; tautoje išaugo pasipriešinimo dvasia, dvasia visiems tiems, kurie ją persekioja ir jai pikto geidžia.

Juk tautos, kurios priėmė joms primestas rusų raides ar kitus rusų dvasios dalykus, per ilgus metus nepažengė šviesos ir susipratimo keliu, ir todėl, atėjus laikui, pasirodė netinkamos savarankiškam gyvenimui.

Savo nenusileidimu, pasiryžimu, sunkiomis aukomis kovą laimėjo: rusų valdžia buvo priversta nusileisti, ir 1904 m. gegužės 7 d. mes atgavome savo spaudą. Taigi šių metų gegužės 7 d. sukanka dvidešimt penkeri metai nuo spaudos atgavimo, nuo mūsų pirmojo laimėjimo po rusų jungu.

Tačiau mes tą dieną ne tik laimėjome, bet ir įžengėme į naują kelią, vedantį į šviesesnę ateitį, į savarankišką gyvenimą. Todėl gegužės 7 d. mums turi būti itin brangi, ir turime ją dabar, sukankant dvidešimt penkeriems metams, kiek galima, įžymiau paminėti ir pagerbti.

Tinkamai tas sukaktuves pagerbsime:

1). Ruošdami viešas paskaitas, prakalbas, koncertus, vaidinimus, eisenas ir visa, kas gali nušviesti spaudos draudimo gadynę;

2). Pagerbdami žuvusius kovoje dėl spaudos atgavimo ir mirusius spaudos gadynės visuomenės darbo žmones;

3). Paskaitose ir kitokiais būdais minėdami įžymesnius spaudos gadynės šviesos, tautiško susipratimo skleidėjus,

knygnešius, slaptųjų mokyklų mokytojus („daraktorius“) ir t. t.; pirmoje eilėje turime paminėti ir pagerbti savo apylinkės knygnešius ir kitus anos gadynės kovotojus, o kadangi ne vienas jų dabar kenčia didelį skurdą, tai šia proga ir sušelpdami labiausiai pašalpos reikalingus;

4). Viešose vietose (mokyklose, įvairių kultūringų sueigų namuose ir t. t.) įtaisydami lentas su mirusiųjų savo apylinkės spaudos draudimo gadynės kovotojų už mūsų tautiškus reikalus sąrašų;

5). Steigdami toms sukaktuvioms paminėti kultūros paminklus: mokyklas, skaityklas, bibliotekas, neturtingiems savo apylinkės mokiniams stipendijas ir t. t. ir visa tai pavadindami mirusiųjų savo apylinkės ar bendrai Lietuvos knygnešių, žmonių švietėjų ir t. t. vardais;

6). Įvesdami visuotinį, kur jo dar nėra, pradžios mokymą.

7). Rengdami įvairias spaudos parodas, ypač iš savo apylinkės surinktų senų spaudos dalykų;

8). Minėdami ir pagerbdami šią dieną visais kitais tinkamais būdais.

Tenebūnie Lietuvoje nė vieno kampelio, kur nebūtų paminėta ta garbnga mūsų laimejimo diena.

Tą paminėjimą tegul organizuoja įvairios kultūros organizacijos bei įstaigos, arba tam tyčia sudaryti vietos komitetai.

Visais šių sukaktuvių reikalais kreiptis į komitetą spaudos atgavimui paminėti. Kaunas, Universitetas, profesorius V. Biržiška.

Komitetas spaudos atgavimui paminėti.

Pirmininkas Prof. V. Biržiška. Nariai: Kun. M. Vaitkus, V. Vileišis, mok. J. Žiugžda, B. Žygetis, sekretorius P. Ruseckas.

Pasinaudokit proga!

Netrukus bus švenčiama spaudos 25-rių metų sukaktuves. Menkas daiktas ta mūsų spauda džiaugtis bei gerėtis — svarbu ją palaikyti ir platinti. Taigi paraginkit savo gimines bei pažįstamus, kad užsiprenumeruotų „KARI“ nors nuo balandžio mėn. 1 d. Ligi galo metų „Kario“ 40 numerių kainos tik 6 lt.

Kurie skaitot, jau žinot, koks šiomet „KARYS“ gyvas ir įdomus. Jis įdomus ne tik kariams, bet ir visiems.

Adr.: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „KARIO“ redakcijai.

LIETUVOS
Kariūnų Ramovės

KARIŲS

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XI metai.

Kaunas, 1929 m. balandžio 11 d.

Nr. 14 (514)

Ko galima išmokti kariuomenėje.

Dažnai tenka išgirsti, kad kariuomenėj nieko daugiau nešmoksta, kaip tik ginklus vartoti. Žinoma, taip gali sakyti tik toks žmogus, kuris jokio supratimo apie kariuomenę neturi.

Daugiausia kariuomenėn patenka kaimo žaliukai, kurie nei skaityti, nei rašyti nemoka, o apie valstybės sutvarkymą, jos vadus ir praeitį jokio supratimo neturi. O jeigu tokį vyruką paklausi: kas valdo Lietuvą, tai vieni atsako, kad Dievas, kiti kad karalius ir t. t.

Ilgą laiką svetimtaučiai, valdydami Lietuvą, laikė ją tamsybėje, todėl priaugančioji karta liko beraščiai. Net ir nepriklausomybę atgavus kaimuose maža tesimato pažangos. Laikraščius mažai kas skaito, knygų ir šiaip literatūros mažai kas turi. Laisvą laiką praleidžia prie kortų ir samogonkės.

Kariuomenėn patekęs iš kaimo vyrukas, būna priverčiamas išmokti rašyti. Tam tikslui vartojama labai gera metodė: nemoki pasirašyti, negausi mėnesinės algos. Ir taip po truputį pradeda rašinėti ir skaityti. Kariuomenės dalyse tą dalyką veda ir tvarko tam tikri švietimo

vadovai. Ir po kiek laiko kareivis jau ir laišką namo parašo. Čia jam mokslas nieko nekainoja: mokytesni draugai, kiek galėdami, padeda, o knygų, žurnalų ir laikraščių kokių tik nori. Taip nejučiomis pamėgsta ir skaitymą. Ir kuris kareivis taupus, tas net ir savo namiškams laikraščius išrašo. Be to, vadai, ypač sekmdeniais, daro paskaitų. Duoda supratimą apie valstybę, tautą ir jos garbingą praeitį. Kai kurie vadai ir apie kultūringo ūkio sutvarkymą dūg nurodymų duoda. Tarnaudami prie arklių kareiviai puikiai išmoksta, kaip arklys prižiūrėti, šerti ir valyti, kaip ūkio padargai yra laikomi ir naudojami. Mat, kariuomenėje viskas daroma tiksliai ir tvarkingai.

Kareivis, gyvendamas bendroje kareivinėje, išmoksta draugiškumo ir mandagumo. Kariškas mandagumas aiškiai galima pastebėti ten, kur tenka susidurti su civiliais žmonėmis, kaip tai: gatvėje, stotyje, vagonė ir t. t. Štai pavyzdys: vagonas pilnas sėdinčių žmonių. Visi civiliai, tik vienas kareivėlis su dideliu baltu 2 numeriu ant antpeties. Įeina sena moteriškė. Visi sėdintieji ne-

Mūsų keliai šį pavasarį.

LSP Valet.
Gepuškino
Biblioteka

kreipia į ją dėmesio. Tik vienas kareivėlis tuojau pašoksta ir užleidžia savo vietą. Čia aiškiai matyti, kad kaimo vyrukas, patekęs į kariuomenę, „apsitrynė“. Nekalbant jau apie kitus dalykus, mandagumo atžvilgiu toks kareivėlis daug daugiau supranta už savo namiškius, ir parvažiuavęs atostogų, mandagumo dalykuose kitiems nurodymų duoda.

Kad būtų įvairesnis kariuomenėje gyvenimas, vadai, arba jau prasilavinusieji tame dalyke kareiviai, ruošia vakarėlius su va dinimais. Tuo būdu pilkas kareivėlio gyvenimas pajvairinamas meno dalykais, net ir pačiam tenka būti artistu. Kai kurios kariuomenės dalys turi ir nuosavus kinomatografus, kur kareivėlis gali laisvą laiką maloniai praleist. O juk atsiranda iš naujokų ir tokių, kurie ateina į kariuomenę nematę kinomatografo. Čia jis puikiai prisižiūri ekrane įvairiausių svieta gudrybių ir parvažiuavęs namo papasakoja savo seneliams, kurie taip pat nėra tokio dalyko matę.

Labai svarbią rolę va dina kariuomenėje sportas. Naujokai ateina iš kaimo sulinkę, susikuprinę ir galvas nuleidę. Iš pradžių po truputį jie pratinami bėgti, sutartinai rikiuotėje eiti ir t. t. Bendrai, praktikuojamas visų rūšių sportas. Dažnai rengiamos futbolo, plaukiojimo ir kitokios rungtynės. O vieną kartą metuose surengiama ir visos kariuomenės sporto šventė. Ir pasirodo, kad iš kaimo jaunuomenės tarpo yra gerų sportininkų. Iš kariuomenės išėjusių atsargon kareivių dėka, sportas ir kaimuose plinta. Iš kariuomenės išėjo, joje pradėjo treniruotis ir savo pašaukimą surado visiems žinomas Pabaltijo valstybių bokso čempionas Vinča. Yra ir daugiau kariuomenėje vyrų, kurie kumščio menu pagarsėjo.

Be to, kariuomenėje labai prižiūrima ir palaikoma žmogaus sveikata ir švarumas. Kareiviai dažnai eina į pirtį. Negi paslaptis, kad kai kuriose Lietuvos vietose apie pirtį kaimiečiai net supratimo neturi. Tuo pasižymi ypač Suvalkijos kraštas. Kaimuose yra blogas paprotys nešioti ilgus plaukus be jokios jų priežiūros, kuriuose

be šiaudų, šieno, daugybės dulkių, ir geresnių dalykų yra. Kariuomenėje šeriuotų nelanko. Nuo pirmos dienos tuojau plikai nukerpa. Nepakenčiami ilgi ir nagai. Patalinė ir baltiniai kas savaitė keičiami. Palyginus kareivio pavyzdinę lovą su kaimiečiu, didelis skirtumas.

Be lavinamųjų dalykų kariuomenėje, mokoma ir specialybės. Tarnaujantieji prie automobilių išmoksta šoferiais. Prie telegrafo ir telefono — telegrafistais ir telefonistais. Kiekvienas kareivis yra matęs ir klausęs per radio siunčiamų kalbų ir koncertų net iš tolimųjų kraštų. Kai kurie išmoksta ir patys pasidaryti sau radio aparatą ir parsiveža namo į kaimą.

Tokiai didelei organizacijai ir raštininkų daug reikia. Visur jų pilni štabai ir mažesnių dalių raštinės. Gerai prasilavinęs kareivis, dirbdamas štabuose, išmoksta raštvedybos dalykų ir išėjęs į atsargą susiranda sau tinkamą vietą. Dauguma atsargos karių dirba ministerijose ir užima svarbias vietas.

Kiekvieni metai iš kariuomenės išeina į atsargą daug sanitarijos ir veterinarijos puskarininkų, kurie kaimuose yra labai reikalingi ir gali suteikti medicinos pagalbą, kaip žmonėms, taip ir gyvuliams.

Daugumoje liktiniai viršilos ir puskarininkiai lanko gimnazijas ir kitas bendro lavinimo mokyklas. Daug yra ir studentų.

Kai kurie atėję į kariuomenę nemokėjo nei skaityti, nei rašyti, o dabar jau kelintus metus tarnaudami kariuomenėje, jau penktą ar šeštą gimnazijos klasę lanko.

Visų dalykų nematau reikalo čia išvardinti: užteks tik priminti, kad karys ne tik moka tėvynę su ginklu nuo priešininkų ginti, bet ir daug skiriasi nuo tų, kuriems nelemta buvo į kariuomenės eiles patekti. Graži išvaizda, stipri užgrūdinta sveikata, gudrus ir mandagus kalboje, daili esena, raštingas, susipratęs pilietis ir tikras tėvynės mylėtojas. Ko daugiau iš žmogaus dar reikalauti?

Štai ką duoda kariuomenė!

Vyr. puskar. *Briedis*.

Velykos prieš 10 metų.

Noriu tamstoms trumpai priminti, kaip mūsų vyresnieji broleliai, giminės, kamynai ir kiti mums artimieji žmonės šventė Velykas prieš 10 metų. 1919 metais Velykų šventės buvo balandžio mėnesio 20 d., tai yra apie 3 savaites vėliau, negu šiais metais.

Nors iš viso tuometinio fronto veikimo žinių man nepasisekė visų tuo tarpu surinkti, tai bent pasakysiu tiek, kiek esu surinkęs Pradėsiu nuo šiaurės fronto.

Šiaurės fronte, tai yra tarp geležinkelio Radviliškis-Panevėžys ir Latvijos sienos, antrą Velykų dieną Joniškėlio partizanų viena kuopa puola bolševikus ties Niurkonais (apie 4 klm į pietus nuo Pušaloto). Įvyksta smarkios kautynės, kurios tęsiasi 5 valandas. Tose kautynėse nukauta keliolika bolševikų; mūsų tik vienas partizanas sužeistas. Kautynių metu partizanai buvo perėję Lavėnos upę, bet bolševikams numušus vokiečių kulkosvaidį, kuris dengė perėjusius Lavėną partizanus, partizanai vėl buvo priversti atsitraukti šiaurės Lavėnos. Bolševikų kontrpuolimą partizanai atmušė. Tuo pasibaigė tos dienos kautynės. Nustojus iš abiejų pusių šaudymams, vietiniai gyventojai, norėdami pavaišinti savo gynes, atvežė partizanams kelias statines naminio alučio, pyragaičių ir dažytų kiaušinių. Taip Joniškėlio partizanų batalionas šventė 1919 metų Velykas.

Partizanų bataliono štabas Velykas šventė Pakruojuje, nes bolševikams nuolatos puldinėjant prieš Velykas

ketvirtadienį, penktadienį, jie šeštadienį iš Pušaloto pasitraukė į Pakruojų.

Apie kitas dalis, kurios veikė prieš bolševikus nuo geležinkelio Radviliškis-Panevėžys iki geležinkelio Kaišiadorys-Vilnius, žinių tuo tarpu surinkti nepasisekė.

Vilniaus rajone Velykų pirmą dieną lenkai paima iš bolševikų Vilnių. Bolševikai, traukdamiesi iš Vilniaus, areštavo ir išsivežė į Ukmergę daug lietuvių kunigų ir kitų inteligentų. Jų tarpe buvo išvežti p. Liudas Gira, p. Stašinskis, vyskupas Reinys, kun. Valokaitis ir kiti.

Per Velykas lenkų žvalgai pasirodo prieš lietuvius Semiliškiuose ir Vievy.

Žiežmarių rajone mūsų 2 pėst. pulko dalys išmušė bolševikus iš Stravininkų miestelio ir Dirgalionių, Liutonų, Strašiūnų I ir II kaimų. Šiose kautynėse dalyvavo ir mūsų artilerija. Kautynėse mūsų žuvo 1 kareivis ir 2 sužeisti; bolševikų buvo keletas nukautų, 5 paimti nelaisvėn ir paimta grobio: 1 kulkosvaidis, 5 šautuvai, 3 telefono aparatai.

—0—

Čia trumpai papasakosiu, ką mūsų kariuomenė veikė prieš 10 metų, kai mes po 10 metų švenčiame Velykas.

Panevėžio stoties apsaugos būrio dalis, karininkui Variakojui vadovaujant, su artilerija išvyko iš Kėdainių. Šėtoje pernakvojė, traukė Ukmergės link. Tarokų kai-

me (apie 5 kilom. į rytus nuo Bukonių miest.) sužinojo, kad bolševikų artilerija stovi tarp Deltuvos ir Ukmergės, o pėstininkai: Dovydiškiuose, Navikuose, Leibiškiuose, Deltuvoje, Michališkiuose (šie kaimai abipus plento Jonava-Ukmergė ir netoli pačios Ukmergės). Kėdainių apsaugos būrio dalys, apsistojusios Mlašiūnų kaime (apie 5 klm. į vakarus nuo Deltuvos), pradėjo šaudyti į Deltuvą. Pats pirmasis šovinys pateko į Deltuvos kleboniją, kur stovėjo bolševikų pulko štabas. Turiu pažymėti, kad šis artilerijos šūvis, tai buvo dar pirmasis nepriklausomos Lietuvos jaunos kariuomenės artilerijos šūvis. Tas šūvis buvo paleistas 1919 metų kovo mėn. 28 d. 15 val. Nuo šio momento mūsų artilerija jau laikoma aktyviai prisidėjusi prie Tėvynės vadavimo darbo. Daugiau kaip 100 metų tylėjęs Lietuvos artilerijos ginklas, dabar šioje pozicijoje lietuviu rankos vedamas, sugriaudė ir pramynė pirmuosius takus Tėvynės laisvei, gerovei ir garbei. 15 valandą sudundėjo pirmos baterijos šūvis, pagarsindamas priešininkui ir plačiam pasauliui Lietuvos galybę ir stiprybę. Pirmojo šūvio-šrapnelio sveikas indas pateko į Deltuvos klebonijos namo sieną, kaip tik tuo metu, kai posėdžiavo priešininko štabas. Pateko tiesiai į priešininko smegenis, norėdamas greičiau suparaližuoti jo veikimą. Kai mūsų kariuomenė užėmė jau ir Ukmergę, tai Deltuvos klebonas, kun. Jonas Šurna, gražino išvaduotiems to šrapnelio indą ir papasakojo visą atsitikimą. Šiandien to pirmojo Lietuvos artilerijos šūvio-šrapnelio indas galima matyti Karo Muziejuje. Jis dabar mums primena ir primins būsimoms kartoms ir bus liudytojas naujai atgijusios Lietuvos kariuomenės pirmųjų artilerijos kautynių ir pirmojo priešininkui paleisto šūvio.

Apšaudžius artilerija, pėstininkai puolė bolševikus tikslu paimti Deltuvą. Prasidėjo smarkios kautynės, dalyvaujant iš abiejų pusių artilerijai. Kautynės tęsėsi iki sutemos. Šiose kautynėse mūsų 2 kareiviai žuvo ir 2 sužeisti. Bolševikų žuvusių ir sužeistų gerokai daugiau. Mūsiškiai paėmė 2 bolševiku nelaisvėn, 1 lauko virtuvę ir 1 kulkosvaidį.

Kitos Panevėžio apsaugos būrio dalys išvyko iš Kėdainių į Panevėžį, ten įsteigė komendantūrą ir savo žvalgyba į visas puses gąsdino bolševikus.

Bendrai, Ukmergės fronte prieš 10 metų šiuo laikotarpiu mūsų kariuomenė prisiartino 4 klm. atstu nuo Ukmergės. Šalia mūsų kariuomenės prie Ukmergės prisiartino ir 210 vokiečių pėst. pulko dalys.

Bolševikų kariuomenės štabas iš Ukmergės pasitraukė į Vydiškį. Ukmergės apskrity bolševikai paskelbė mobilizaciją, bet nesulaukė nė vieno kareivio.

Gelvonyse vokiečių žvalgai sušaudė bolševikų komiteto narius. Tame komitete buvo ir nebolševikų.

Mūsų žvalgai prisiartino prie Taujėnų miestelio (16 klm. į šiaurę nuo Ukmergės) ir sužinojo, kad ten yra 50 bolševikų su 1 kulkosvaidžiu.

Iš Vilniaus bolševikai pradėjo gabenti į Rusiją visokį turtą, tai yra prasidėjo Vilniaus evakuacija, nes, kaip anksčiau minėta, balandžio 19—20 d. per Velykas, į Vilnių įėjo lenkų kariuomenė.

Ties Trakais bolševikai mėgino kasti apkasus ir įsistiprinti, bet vietiniai gyventojai jiems savo laukų kasi-
nėti nedavė.

Žasliuose 5 bolševikų pulkas kasa apkasus ir tvirtinasi.

Stakliškių-Onušiškių rajone stovi bolševikų 7 lietuvių pulkas, susidedas iš 6 kuopų, kuopoje po 50 60 žmonių. Aišku, kaip 7, taip ir kituose lietuvių pulkuose lietuviu nė su žiburiu nerasi. Tie pulkai lietuviškais va-

dinosi tik reklamai. O kareiviai visi buvo iš Rusijos gilumos gubernijų.

Pulke siaučia šiltinės epidemija.

Čia taip pat nėra viskas pasakyta ką mūsų kariuomenė veikė šiuo pat laikotarpiu prieš 10 metų. Nėra todėl, kad tuo tarpu nesusipėta surinkti ir susistemizuoti šiam reikalui Lietuvos kariuomenės istorijos medžiaga.

Mieli kariai! Kaip matote iš šio straipsnelio, daug mūsų jaunos kariuomenės darbo jau padaryta, daug jėgų ir aukų padėta. Daug mūsų jaunų brolių paguldė savo galvas ant Tėvynės aukuro, skindami erškėčių taką į šviesesnę mūsų Tėvynei ateitį. Tai dar ne viskas. Mūsų vyriausias tikslas dar nepasiektas. Mūsų sostinė Vilnius plėšraus erelio nagucse tebėra. Okupuotame Vilniaus krašte daugiau ne milijonas mūsų brolių neša verguvės jungą, kenčia vargą, skurdą ir persekiojimus. Jie tiesia savo rankas į mus prašydami, kad mes juos greičiau išvaduotume iš tos verguvės. Kaip mūsų laikinoji sostinė — Kaunas auga, progresuoja, taip mūsų tikroji sostinė — Vilnius okupantų verguvėje skursta ir regresuoja.

Taigi mieli kariai, kaip aktyvios, taip ir atsargos tarnybos, ypatingai pirmųjų kovų dalyviai, būkime pasiruošę, kai Tėvynės trimitą išgirsime šaukiantį į kovą, visi kaip vienas griebtis už ginklo ir eiti ten, kur mūsų D. L. Kunigaikščio Vytauto kaulai ilsisi, kur mūsų broliai prispausti vaitoja ir laukia mūsų tarytum išganymo.

Baigdamas šias savo eilutes linkiu jums kariai linksmam praleidus šių metų Velykas tęsti toliau savo kasdieninį darbą, tai yra ruoštis prie vadavimo mūsų Vilniaus ir kartu su jumis trokštu, kad kitas Velykas galėtumėm švęsti mūsų šventovėje — Gedimino mieste.

Adm. kpt. K. Sabalys.

Karių daina.

Žydi, vai tai žydi žaliosios gėlelės,
Ach kaip aš laimingas prie savo mergelės.

Susitikęs rytą einant vandenėlio,
Čiulba — ulba paukščiai, šalia beržynėlio.

Kėliau kepurėlę, sveikinau su rytu,
Sėskis merguzėlė, kol vainiks nevyto.

Gal jau paskutinį su tavimi kartą,
Susitikęs šiandie prie darželio vartų.

Nesibars tėvelis, nerūgos močiutė, —
Tėvų aš sūnelis, ilgu vienam būti.

Ilgu vienam būti, gaila vienam skirtis,
Gal Vilniaus laukelius sutiks mane mirtis.

Ristasis žirgelis, pabalnotas žvengia,
Mane merguzėlė į karužę rengia.

Lietuvos padangė krauju nužymėta,
Šiandie ar rytoj jau, mūšis bus laimėtas.

Rytas švinta, dunda, ginklai čerška, žvanga,
Mūsų bernužėliai kerta Vilniaus langą.

Lenkų pulkų pulkai grandim bėga, puola —
Lietuvio krūtinė, kaip tvirčiausia uola.

Tad sudie, mergele, tad sudie, tėveliai, —
Apraudos jau manė Panerių kalneliai.

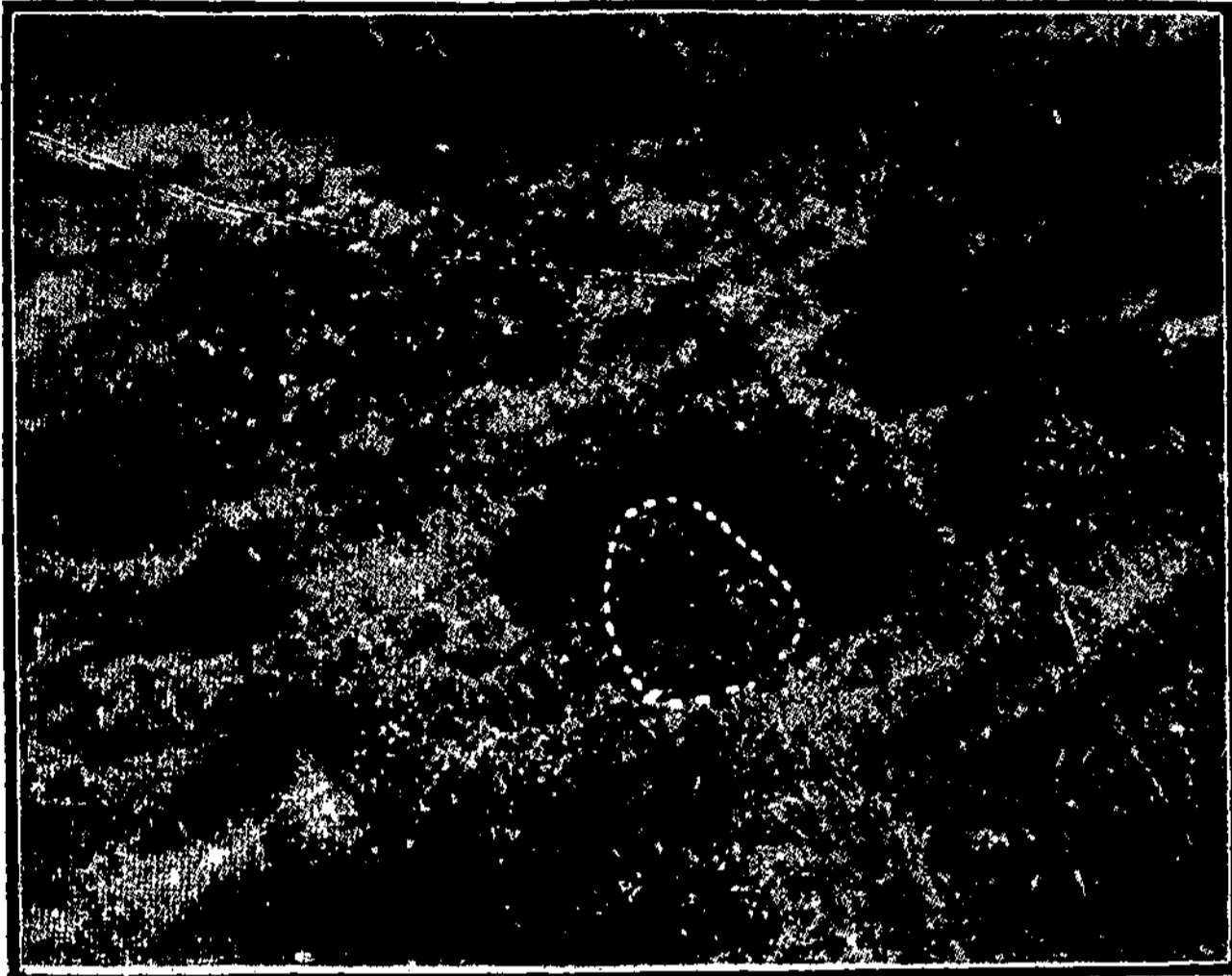
Bus lengva žemelė man Vilniaus laukelius,
Bus saldu ilsėtis tėviškės kapeliuos.

Jonas Vaidelys.

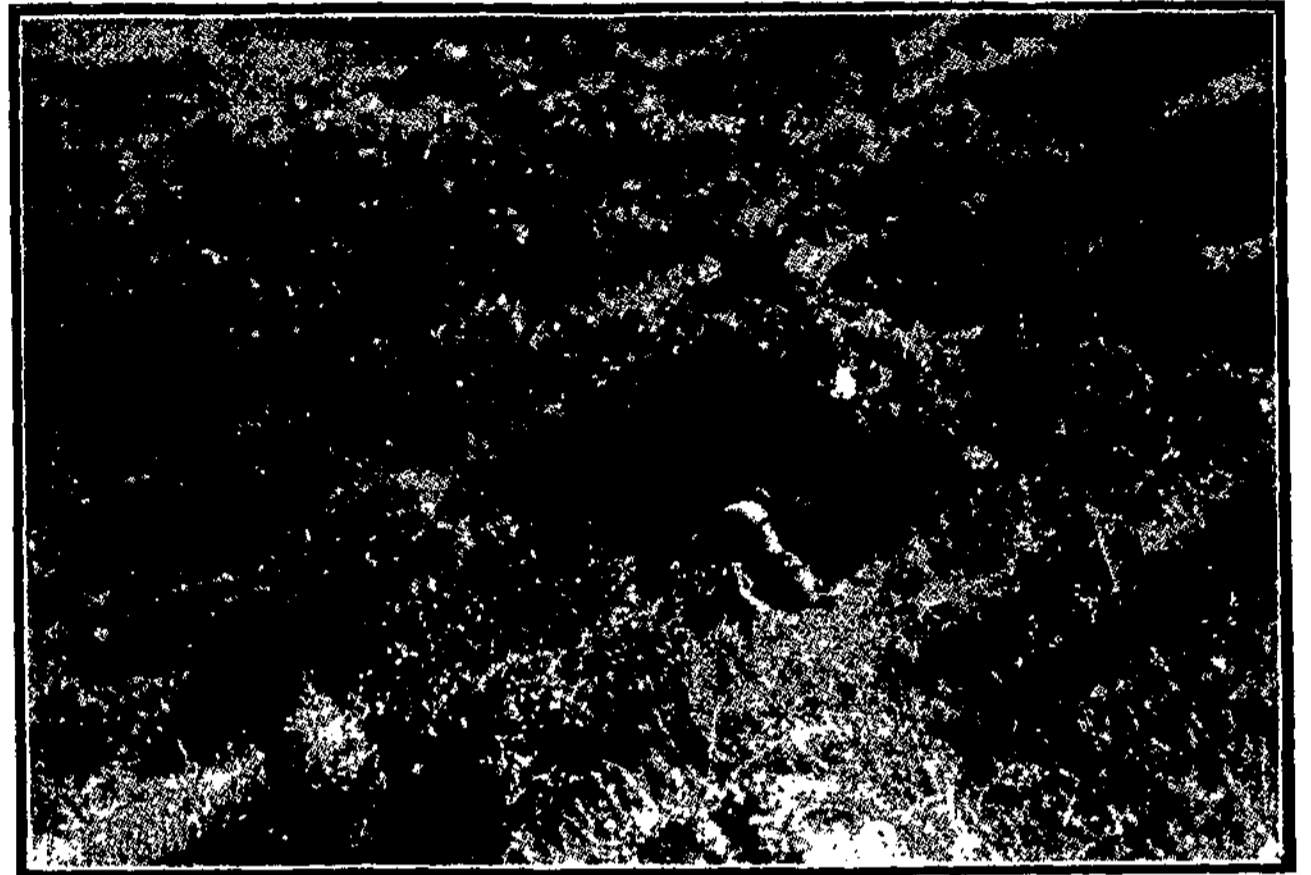
Maskavimasis.

Dabartiniais laikais ne tik pėstininkų ginklai (sunk. ir lengv. kulkosvaidžiai ir šautuvas), bet ir įvairūs artilerijos pabūklai šaudo labai taikliai. Todėl visai teisingai yra sakoma, kad pasisekimą kautynėse turės ta pusė, kuri vėliau bus pastebėta kautynių lauke. Toks posakis nereikia suprasti, kad kautynių reikia vengti bei kad pa-

tiems nedaryti puolimų ir laukti tik, kada priešas mus puls. Nel! Čia tik pabrėžia ypatingą kareivių veikimo būdą kautynėse. Aišku, jei kareiviai puls atvira vieta stačiom, jie bus prieš ugnimi sunaikinti, bet puolant taip, kad priešas nepastebėtų arba pastebėtų vėliau, kautynės galima lengvai laimėti. Todėl dabartiniai kareiviai kautynėse turi mokėti slėptis taip, kad galėtų matyti ir šaudyti, bet priešui nepasirodyti. Toks kareivių pasislė-

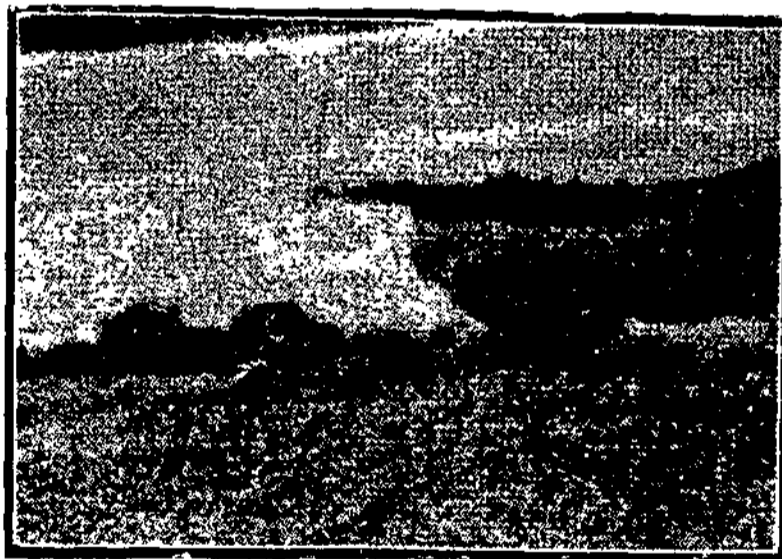
1 pav. Tikslus maskavimas: kareivį visiškai paslepia.

2 pav. Netikslus maskavimas: kareivis nepaslėptas.

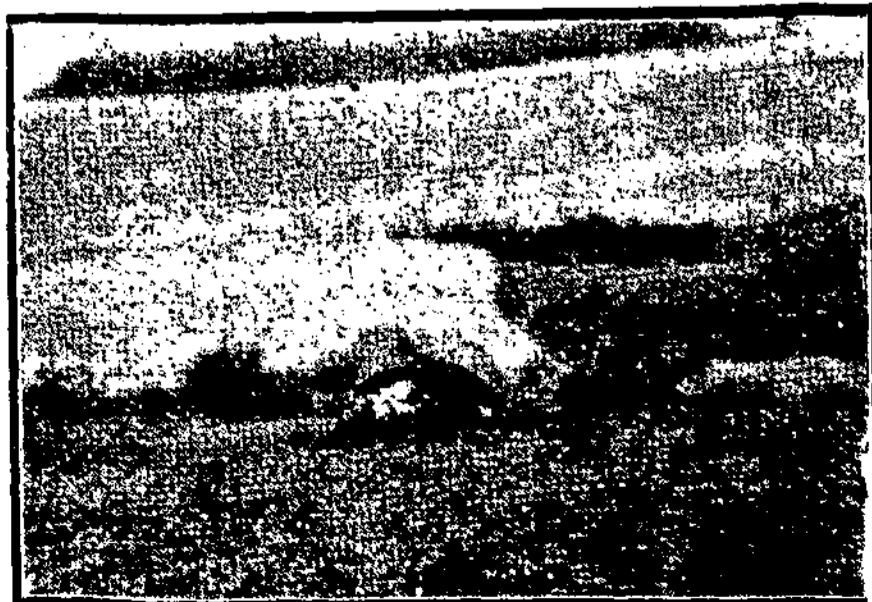

3 pav. Neužsimaskavusį kareivį galima lengvai pastebėti.

4 pav. Tikslus maskavimasis. Šalmas, rankos ir veidas sutepti žeme, be to, kuprinės diržai ilgiau paleisti, todėl kareivis, kiek pakilęs, nebus pastebėtas.

5 pav. Netikslus maskavimasis. Maskuotas tik vienas šalmas. Veidas gerai matyti. Kuprinės diržai nepaleisti, todėl ji irgi bus gerai matoma.

6 pav. Neužsimaskavęs atvirame lauke kareivis labai lengvai pastebimas.

kia, kuri slepia juos lauke. Be to, maskavimui naudojamoms įvairios kitos priemonės, kurių be galo daug. Visos jos turi vieną ir tą patį tikslą, kad tik kuris nors kariškas įrengimas bei pabūklas būtų paslėptas vietoje taip, kad jis visai nebūtų panašus į karišką įrengimą bei pabūklą, o atrodytų kaip vietos daiktas: kalva, krūmas, akmuo ir t. t.

Kiekvienas kareivis kautynėse turi visuomet ir visur maskuotis: ar tai jis gulėtų vietoje, ar eitų pirmyn, ar šaudytų, ar ką kita veiktų. Maskuotis reikia sąmoningai ir labai tiksliai. Netikslus maskavimasis ne tik kad neslepia, bet, atvirkščiai, dar geriau parodo, negu kareivis būtų visiškai nesimaskavęs.

Nors maskavimasis ir reikalauja sąmoningumo, bet jis nėra sunkus, ir todėl būtinai turi būti naudojamas kaip savo gyvybei apsaugoti, taip pat ir tam, kad lengviau laimėtų kautynes. Visas maskavimo gudrumas yra tame,

kad kareivis kiekvienoje vietoje mokėtų paslėpti save vartodamas paprasčiausias priemones, kaip antai: šakas, žolę, velėną, žemę.

Kad maskavimas nėra sunkus darbas, o tik reikalauja šiek tiek sąmoningo galvojimo, parodo keli čia dėdami paveikslėliai. Tai patikrinti visuomet galima taktikos pratimų metu: vieni kareiviai gali užsimaskuoti, o kiti vėlau pradeda iš tam tikros atstumos sekti juos.

Tokie pratimai bus labai naudingi, nes įpratins kareivius tiksliai maskuotis. Todėl turi būti daromi kiek galima dažniau.

Maskuojant save krūmuotoje vietoje, galima paimti krūmų šakų ir užsidėti ant galvos taip, kad gerai dengtų net ir veidą (1, 2, 3 pav.)

Maskuojant save atviram lauke, reikia šalną, rankas ir veidą sutepti žeme. (4, 5, 6 pav.)

P. T-ka.

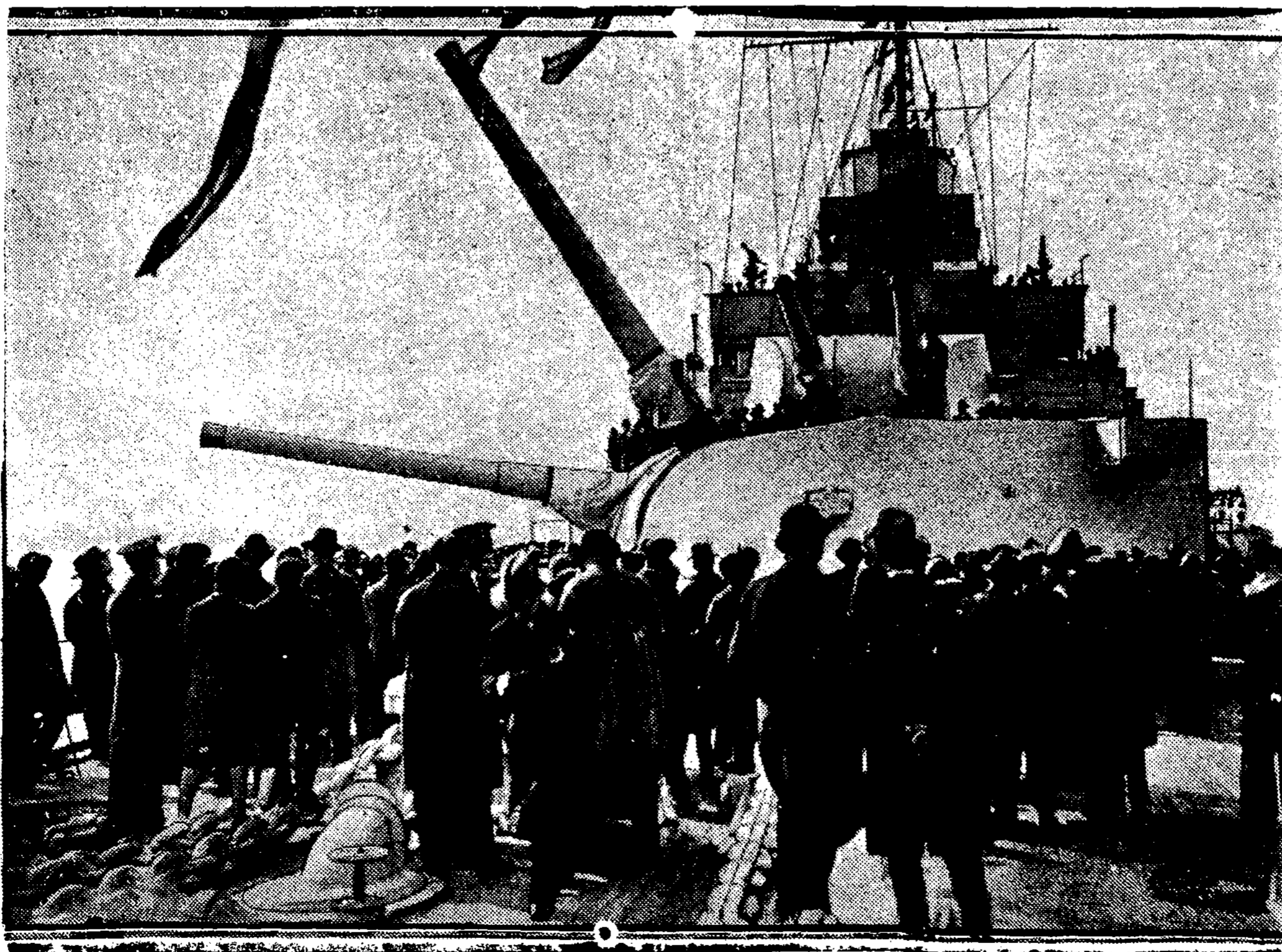
Vokiečio nuomonė apie ateities karą.

Prancūzų kariškoje spaudoje randame santrauką buvusio vokiečių kariuomenės vado generolo Fon-Zeekto pranešimo apie būsimojo karo pobūdį.

Generolą Zeektą savo pranešimo pat pradžioje pareiškė, jog jis yra nusistatęs prieš privalomąją karo tarnybą. Jo nuomone, ateities valstybė privalanti turėti nedidelę, bet labai gerai išmokytą ir visa kuo aprūpintą kariuomenę, kad ji galėtų atsispirti pirmam karo smūgiui, kol krašto viduje (užpakalyje) bus palaipsniui įvykdyta kariškai parengtųjų gyventojų mobilizacija.

Ateities karo pradžia, gen. Zeekto nuomone, pasireikš kariškų oro jėgų susirėmimu; tačiau toje karo pra-

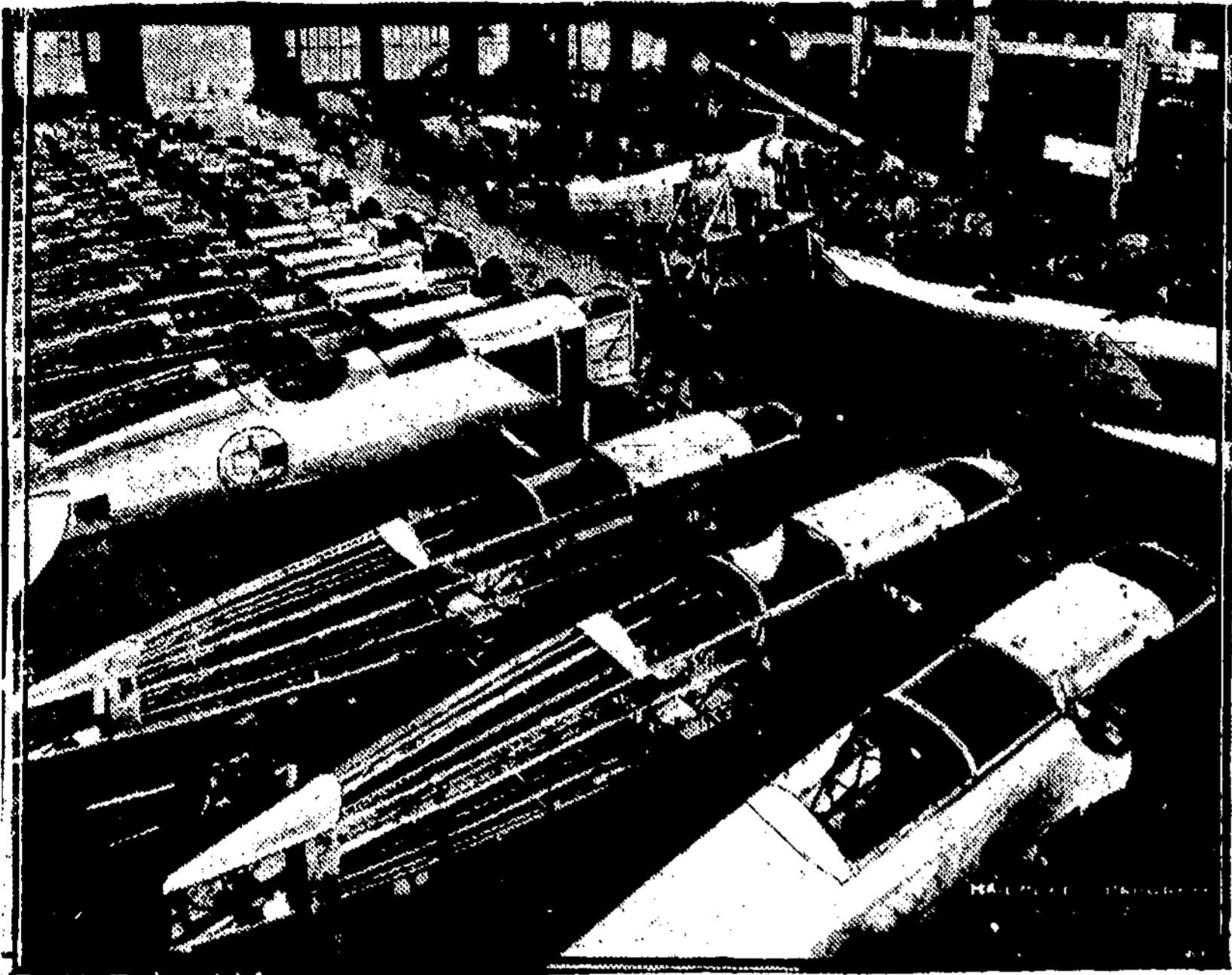
džioje pirmutinis tikslas nebus tai prieš šalis viduje (prieš užpakaly) esančių kariškos medžiagos sandėlių ir bazių ardymas. Pirmiausia bus stengiamasi pasiekti viešpatavimo ore, ir tik po oro kovos nulėmimo įvyktų gausingų profesionalių kariuomenių susirėmimas. Šios pastarosios, kurias Zeektas vadina priedangos kariuomenėmis, būsiančios sudarytos, kiek sąlygos leis, iš savanorių kontingento. Tarnybos ilgumas bus keičiamas atsižūrint į kariuomenės (ginklo) rūšį. Kariuomenės skaičius pareis nuo valstybės lėšų ir nuo jos strategiškos padėties. Bet, šiaip ar taip, ta kariuomenė turi bent laiduoti valstybės saugumą nuo priešininko netikėto puolimo.

Naujas anglų jūrų karo laivas „London“.

Su šita kadrine kariuomene bus labai glaudžiai susirišęs mokymo korpas, kurį sudarys karininkai, puskarininkiai ir kareiviai. Visas krašto jaunimas turės pereiti per

šių prityrusių karių rankas; tuo tikslu kasmet bus organizuojamas pradžios mokymas trumpam laikui. Tuo būdu atsiras galimybė sudaryti kariškąją žmonių masę, kuri, nors ir nebus pakankamai išmokyta bei parengta manevriniam karui ir puolimui, tačiau vis tik turės didelės vertės apsigynimo atžvilgiu ir sudarys atsargą kadrinei kariuomenei. Tos rūšies visuotinio mokymo populiarinimui reikia daugiau dėmesio kreipti į bendrą pilietišką ir protišką lavinimą, nes gerai išlavintas, mokytas pilietis nesunku ir kariškai greit parengti.

Naujai gaminami lėktuvai. Amerikoje pradėta gaminti lėktuvai lygiai taip pat, kaip yra gaminami automobiliai. Kiekviena lėktuvo dalis, tam tikromis pritaikintomis mašinomis padaroma skyriumi ir didesniais skaičiais. Paskui tos dalys sudedamos ir išeiną baigti lėktuvai. Vienas tokių lėktuvų kainuoja nuo 40.000 iki 100.000 litų. Tokius lėktuvus gamina tas pats Fordas, kuris yra pagarsėjęs savo automobiliais.

Savo pranešimo pabaigoje generolas Zeektas palietė ir kariuomenės ginklavimo klausimą. Jo nuomone, geniausias būdas šiam klausimui išspręsti yra sunaudoti valstybės pašalpas, skiriamas pramonei, kad ji (jos taikos meto gamyba) būtų lengviau greit pritaikyti karo metui (karo meto gamybai). Zeektas tvirtina, kad yra žymiai ekonomiškiau ir naudingiau skirti pašalpas dirbtuvių bei fabriky taikos meto turtams patobulinti, negu iš anksto daryti ginklavimo atsargą, kuri kitąsyk gali būti ir netinkama karo reikalingams. Tokie samprotavimai dėl ateities gal ir galėtų kada nors išsipildyti. Tačiau tai visa geriau tinka gal tik didelei valstybei, o ypač Vokietijos sąlygoms.

Jr.

Anglų karo ministerio lordo Kitchenerio žuvimas.

„Gindami Calais, giname Londono priemiestį.“ Tai žodžiai lordo Kitchenerio pasakyti lordų rūmuose pradžioje pasaulinio karo, kada didesnė anglų visuomenės dalis buvo nusistačiusi prieš siuntimą anglų kariuomenės Prancūzijon. Tik šio geležinės valios žmogaus pastangomis anglų kariuomenė tuoj buvo permesta prancūzų teritorijon, kad padėtų kaimyninei prancūzų tautai. Tai buvo senas užsitarnavęs kovotojas ir garbingas karys, visai atsidavęs savo atsakomingsiems pareigoms.

Jis sekė ir rūpinosi ne vien tik savo krašto kariuomane, jo diriguojanti ranka buvo jaučiama beveik visuose sąjungininkų frontuose ir Flandrijoj, ir Balkanuose, ir Aigipte... neužmiršo jis ir Rusijos. Kada 1916 m. ji pasiekė žinios apie katastrofinę rusų kariuomenės padėtį, apie didžiausius ginklų trūkumus, apie išdavikiškus pasidavusių vokiečiams Monasevičiaus ir pulk. Miasojedovo darbus, lordas Kitcheneris nutarė negaisuoti. Tuoj 2 val. naktį jis kreipėsi į karalių Jurgį V, prašydamas audiencijos. Sitame pasikalbėjime jis ir iškelia būtiną reikalą vyksti Rusijon. Jis tikėjosi silpnavalį rusų carą atsverti savo energija ir jėga. Jis rado būtinu dalyku kunig. Nikolajevičių palikti ir toliau vyriausiuoju karo vadu. Gal šitam geležinės valios žmogui ir būtų pasisekę reorganizuoti rusų kariuomenę, kad ji vėl galėtų be katastrofų kovoti.

Lordo Kitchenerio kelionė buvo laikoma didžiausioj paslapy, nes bijojo nardomųjų laivų. Buvo numatyta įsėsti viename Šiaurinės Skotijos uoste į laivą ir plaukti Norvegijon, o iš ten sauskeliu per Švediją pasiekti Rusiją.

1916 m. birželio mėn. 5 d. 16 val. pasisuko kreise-

rio „Hampshire“ ratai, veždami lordą Kitchenerį. Kelioms valandoms praslinkus, kreiseris „Hampshire“ buvo paskandintas. Birželio m. 6 d. Anglijos karalius Jurgis V gavo admirolo Jellicoe telegramą tokio turinio:

„Su širdgėla pranešu, kad jūsų Karališkos Didenybės kreiseris „Hampshire“ vakar 8 valandą vakaro kartu su lordu Kitcheneriu ir visu jo štabu torpedos paskandintas. Jellicoe.“

Lydėjusieji kreiserį laivai katastrofos vietoje, be kelių lavonų, išgelbėjo ir vieną žuvusio laivo žmogų — Valterį Rogersoną. Jis pasakojo, kad 8 val. vakaro kreiseryje įvyko baisus sprogimas. Laivas tuojau pradėjęs grimsti. Kapitonas dar šiaip taip privertęs lordą Kitchenerį sėsti į gelbėjimosi laivelį ir suukęs jūrininkams: „Gelbėkite lordą Kitchenerį.“ Praslinkus dar keletai minučių bangaujanti jūra paslėpė savo gelmėse laivą ir jo igulą. Lydėjusiųjų laivų igulų žmonės tvirtino, kad viename atsiskyrusiam nuo kreiserio laivelyje stovėjusi aukšta figūra, tačiau greit pranykusi, nes jūra buvusi labai audringa ir mažutis laivelis dingęs bangose.

Kilo klausimas, ką paleido į kreiserį „Hampshire“ torpedą? Joks vokiečių nardomųjų laivų komendantas niekuomet nebuvo pasigyres, kad tai jo paleistoji torpeda paskandinusi „Hampshire“. Patys vokiečiai apie lordo Kitchenerio tragišką žuvimą sužinojo tik iš savo šnipų Londone. Per karą visuomet galima buvo pataikyti ant plaukiančios minos, tačiau jūrų žinovai tvirtina, kad per visus penkerus pasaulinio karo metus ne viena plaukianti mina nebuvo pasiekusi šiaurinės Skotijos krantų, t. y. tos vietos, kur nuskendo „Hampshire“, ir nė vienas vokiečių nardomasis laivas tame krašte nebuvo pastabėtas.

Ir iki šių dienų tikra tos katastrofos priežastis liko neišaiškinta.

V. Skirm-tas.

Pas latvius svečiuose.

(Žiūr. „Kario“ 13 nr.).

Kovo 23 dieną, šeštadienį, buvo švenčiama 5 Cėsio (Vendeno) pėstininkų pulko 10 metų sukaktuvės. Visi jų pulkai turi ne kunigaikščių ar kitų garsių žmonių vardus, bet miestų. Šis pulkas (antrasis iš eilės laiko atžvilgiu) įsisteigė gana sunkiose sąlygose, kai didesnė Latvijos teritorijos dalis šeimininkavo raudonųjų gaujos. Todėl tas pulkas pradėjo tvirtis už savo tėvynės sienų, Estų žemėj, Tartu (Dorpat) mieste (1919 m. kovo 23 d.). Jo įsteigėjas ir pirmasis organizatorius buvo dabartinis Latgalijos divizijos vadas generolas Berkis.

Vos susitvarkęs pulkas skubiai išėjo į frontą kautis su bolševikais. Nuolatinėse kautynėse ir smarkiuose susirėmimuose su raudonaisiais, estų padedamas, skynė sau kelią į Latvijos sostinę — Rygą. Gegužės pabaigoj jau buvo pasiekęs Cėsi ir čia, išmušęs bolševikus, tvirtai apsisėjo, kaip savo nuolatinė bazė. Šit kodėl ir gavo to miesto vardą.

Tuo metu bolševikai jau buvo išvyti iš Rygos. Bet įkandin jų veržėsi vokiečių dalys, Mantefelio vedamos. Aplenkę Rygą, jos puolė Cėsi, kur stovėjo 5 p. pulkas. Bet čia cėsiečiai drauge su estais ne tik sulaukė vokiečius, bet dar smarkiomis atakomis ir gudriais manevravimais privertė juos trauktis į pietus, o liepos 6 dieną iškilmingai įžengė į savo sostinę — Rygą.

Karo žygiai nebuvo dar tuo baigti; netrukus pulkas turėjo užimti Uolainės pozicijas (tarp Rygos ir Mintaujos). Bermondo metu pulkas aktyviai veikė, gindamas Dauguvos upę ir išvydamas bermontininkus iš Torenbergo. Kai tik bermontininkai buvo palaužti, pulkas nepasiliko vietoj, bet energingai spaudė priešą, artėdamas prie Mintaujos ir vaduodamas visą Kuršių žemę. Tai buvo gruodžio mėn. pabaigoj.

Sausio pradžioj (1920 m.) pulkas buvo permestas iš Kuršo į Latgaliją, kur vėl kovėsi su bolševikais, kol buvo padaryta taika. Po taikos su Sovietų Rusija, 1921 m. pulkas buvo perkeltas į Rygą, kur nuolat pasilieka.

Kovose dėl nepriklausomybės pulkas prarado 120 nukautų ir 300 sužeistų. Daugiau ne 100 karių buvo apdovanoti už narsumą. Dabar pulkui vadovauja plk. Virsaitis.

Latvių pulkų 10 metų sukaktuvės švenčiamos be galo iškilmingai. Šventės tęsiasi po tris dienas. Pirmoji diena, švenčių išvakarės — religiškai gedulinga — tai maldos, susikaupimo ir savo žuvusių gerbimo diena.

Jos programa tokia: 10 val. visas pulkas rikiuotėj eina į Brolių kapus, kur palaidoti to pulko žuvusieji; čia uždeda vainikus. 12 val. iškilmingas lentos atidengimas, kur išraižyti žuvusių vardai. 17 val. bendros pamaldos šv. Povilo bažnyčioj; pamaldos transliuojamos per radio. 19 val. iškilmės prie bendro žuvusiems 5 p. pulko paminklo, kuris pastatytas to pat pulko mokomoj aikštėj. Čia statoma garbės sargyba ir uždegama šventoji ugnis.

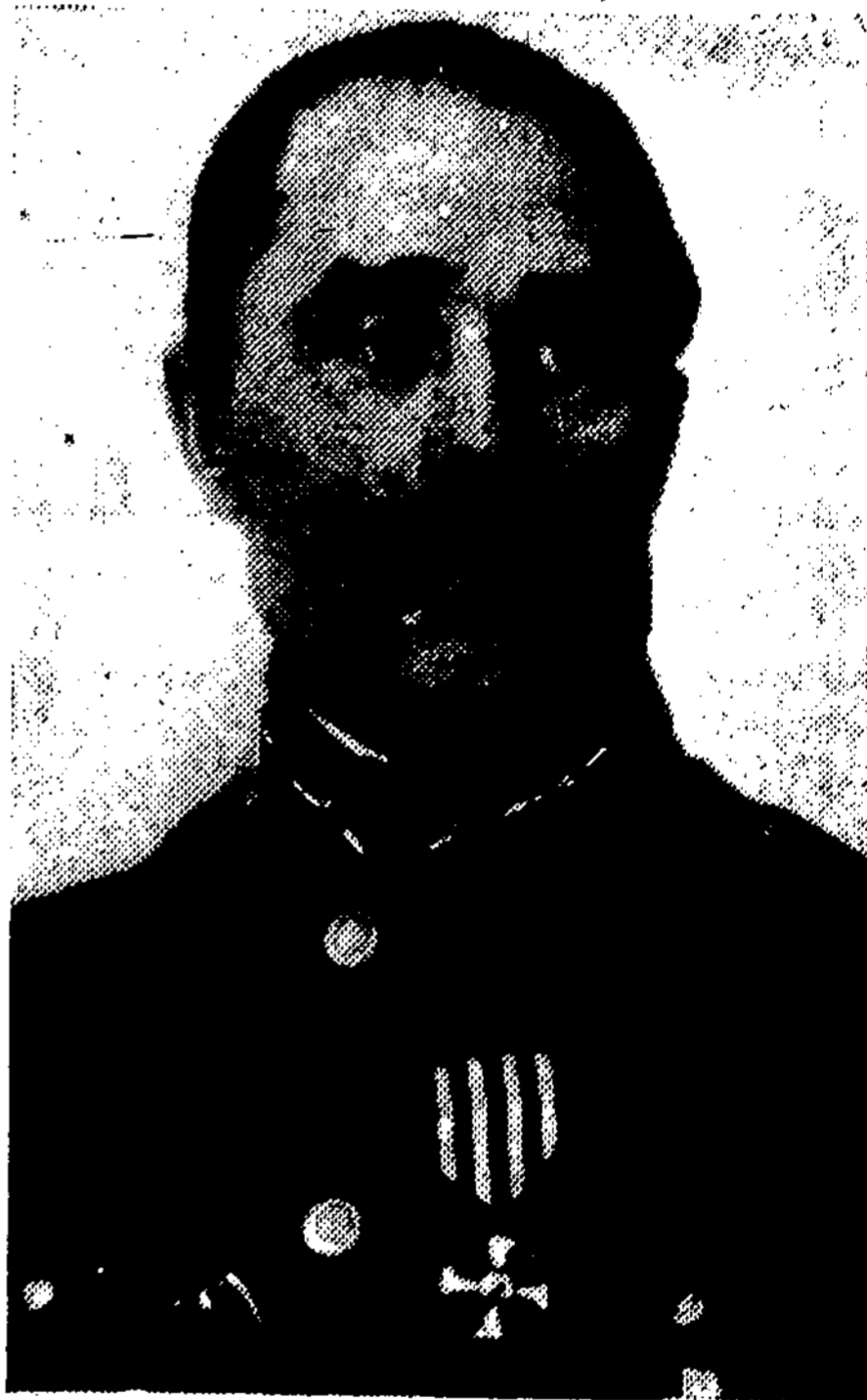
Antroji diena iškilmingai didinga: paradas, apdovanojimas, vieši pietūs, teatro lankymas ir rautas. Trečioji nuobaigos: siauresnės vaišės savųjų tarpe.

Mes patekom į pulką tiksliai antrąją dieną, būtent, kovo 23 12 val. Po iškilmingų sveikinimų prasidėjo pulko karių apdovanojimai už tarnybinius pasizymė-

jimus ir paradas. Dalyvavo valstybės prezidentas, seimo pirmininkas, ministrai, aukštieji karininkai, užsienių karo atstovai ir daugybė kitų svečių.

Po parado valstybės prezidentas G. Zemgals tuoju priėjo prie mūsų grupės, stovinčios kitų svečių tarpe, susipažino su mumis, maloniai pasveikino atvykus į Latviją ir pakvietė aplankyti 5 p. pulko kareivines, į kurias paskui prezidentą nuėjo ir visi kiti svečiai.

Kareivinėse, pulko salėj, buvo rodomos filmos iš praeities ir dabartinio pulko gyvenimo svarbesnių įvykių. Čia prabėgo ekrane įvairūs pulko kautynių momentai, traukti iš fotografijų. Iš dabarties pulko gy-

Latvių 5 p. pulko vadas plk. Virsaitis.

venimo buvo parodyta taktikos mokymas lauke, rikiuotės užsiėmimai, paradas, priziniai šaudymai iš šautuvų, kulkosvaidžių; geresnieji šauliai, jų apdovanojimas tam tikrais ženklais. Tai labai graži, turtinga ir gyva medžiaga pulko istorijai, taip pat gražus pavyzdys ir gyva patraukianti pamoka jaunesiems pulko kareiviams.

Po to žiūrėjom kareivines. Kareivinių sienos išrašytos kilniais kariško pobūdžio obalsiais. Kiekvienoj kuopoj yra papuošta juodo marmuro lenta, kur aukso raidėmis įrašyti tos kuopos žuvę karžygiai. Taip pat kiekviena kuopa turi pasigaminusi didžiulius ordenų modelius, tų ordenų, kuriais apdovanoti jų vadai. Modeliai kabo ant sienų garbingoj vietoj.

Pietūs buvo bendri, drauge su pulko karininkais ir kareiviais. Valgiai, žinoma, paprasti — pagerinti

kareivių pietūs: užkandoms silkės, po to riebus kopūstai, kiaulienos ir veršienos gabalai ir kompotas. Gorumui pavilgyti ir tortams užgerti buvo apšėiai skanaus naminio alučio, tokio pat, kaip mūsų kaimiečiai vaišinasi. Viskas paprasta, kuklu, bet jauku draugiškoj nuotaikoj.

Per pietus to pat pulko kareivių gerai apmokytas choras net 4 balsais gražiai padainavo svečiams keletą dainelių.

Latviai, kaip ir mes, mėgsta iškilnių proga gana daug, bet gražiai ir nuoširdžiai pakalbėti. Todėl patys pietūs nusitęsė nuo 13 ligi 17 val. Pažymėtinas pas juos dar vienas paprotis: kiekvienas aukštesniųjų asmenų, apsilankęs į iškilmes, kalba tik vieną kartą. Sakysim, prezidentas ir kariuomenės vadas kalbėjo aikštėj, todėl per pietus nebekalbėjo. Tarp kitų sveikinusių pulką mūsų karo atstovas Latvijai plk. Giedraitis irgi pasveikino Lietuvos kariuomenės ir viešinčių jos spaudos atstovų vardu — latvių kalba. Nuoširdus draugiškas lietuvių kario žodis padarė didelio įspūdžio ir buvo sutiktas gausmišku *Lai dzivo!*

Po pietų visi skubėjo į operą, kuri specialiskai buvo statoma pulkui ir įėjo į jo iškilnių programą. Buvo statoma „Vaidilutė“, sudaryta pagal latvių poetės Aspazijos dramą iš Lietuvos praeties. Šią operą, kurios muzika tautiskai graži ir turininga, sukūrė latvių kompozitorius Juozapas Medinis. Tai pirmoji grynai tautiška latvių opera.

Taigi mums teko pamatyti įdomią ir artimą operą, kurios turinys sudarytas iš lietuvių senosios pagonystės laikų. Visų veikėjų veidai grynai lietuviški.

Latvijos prezidentas **G. Zemgals** sveikina 5 p. pulką iškilnių dieną. Toliau matyti ministrai ir aukštieji kariuomenės viršininkai.

Čia figūruoja ir mūsų did. kunig. Algirdas. Jo partiją dainavo garsusis latvių operos dainininkas Adolfas Kaktiņš.

Iš teatro, apie 22 val., vėl vykom į 5 p. pulko rautą, kurs buvo suruoštas jų pačių klūbe. Pulkų klūbas erdvus ir puošnus. Yra dvi didelės salės — viena šokiams su estrada muzikantams, ir antra svečiams vaišinti — valgomoji. Be to, dar yra visa eilė atskirų mažesnių kambarių, kur gali vaišintis būreliais susispietusios glaudesnės kompanijos.

Į rautą atvyko beveik visi tie patys svečiai, kurie buvo per pulko pietus, tik, žinoma, prisidėjo dar ponios, gražiausiai balnėmis sukniomis pasipuošusios. Valstybės prezidentas, pasinaudojęs proga, vėl priėjo prie mūsų atstovų ir gana ilgai, be jokio oficiališkumo, pasikalbėjo su mumis.

Rautas prasidėjo iškilmingu ir tradiciniu polonezu. Čia irgi gal šiek keista ir neįprasta pasirodys mums. Bendrai tenka pasakyti, kad fokstrotai ir kiti džasbandiniai šokiai baliuose čia nelabai aukštinami — paliekami kafešantanams. Šoko valsus, mazūrą, savo tautiškus šokius ir šiek tiek naujųjų.

Per rautą arčiau susipažinom ir pasikalbėjom su kai kuriais įžymesniais asmenimis, pulko karininkais ir pontomis. Visur sutikom simpatijos ir palankumo.

Likusios dvi dienos praėjo baigiant susipažinimo darbą su latvių kariuomenės mokslo ir spaudos įstaigomis ir šiek tiek su pačiu Rygos miestu. Pravartu čia pažymėti, kad latvių karių ekonominė b-vė nepaprastai įsigalėjusi Rygoj. Ji konkuruoja su visomis krautuvėmis ir net atsiliepia į kainų nustatymą su atskirais prekių skyriais. Ten tarnauja per 100 pardavėjų. Prieš didžiąsias šventes vienos dienos apyvarta siekia ligi 80,000 lt. Ją tvarko ir veda du karininkai.

Kovo 24 d. mūsų atstovas Latvijai p. ministeris Dailidė suruošė atsivaišindamas iškilmingus pusryčius, į kuriuos buvome kviesti mes, latvių karo ministeris, jų atstovas Lietuvai ministeris Liepinš ir kiti aukštieji karininkai (žiūr. fotografiją).

Vaišėse pas Lietuvos atstovą Latvijai ministerį **Br. Dailidę**. Iš kairės (pirmoj eilėj) sėdi: 1) plk. **Hartmanis** — operacijų skyr. viršininkas, 2) gen. **Francis** — vyr. štabo viršin., 3) Latvijos ministeris Lietuvai **p. Liepinš**, 4) Lietuvos atstovas Latvijai ministeris **Br. Dailidė**, 5) Latvijos karo ministeris **Ant. Ozols**, 6) Latvijos kariuomenės vadas gen. **Penikis**, 7) kariuomenės vado štabo viršininkas gen. **Kalejs**, 8) Vidzemės divizijos vadas gen. **Goppertis**. Iš kairės (antroj eilėj) stovi: 1) kap. **Balčlūnas** — „Kario“ redaktorius, 2) Latvių 5 p. p. vadas **pulk. Virsaitis**, 3) „Artilerijas Apskats“ redaktorius **pulk. Senfelds**, 4) kap. **Kraunaitis** — kavalerijos štabo viršininkas, 5) Latvijos karo attachė Lietuvoj **pulk. Indans**, 6) Lietuvos karo attachė Latvijoj **pulk. Giedraitis**, 7) „Mūsų Žinyno“ redaktorius **mjr. Steponaitis**, 8) kap. **Mednis** — „Latvijas Kareivis“ redaktorius 9) Vyr. štabo spaudos dalies vedėjas **mjr. Laurinaitis**.

Vaišės nusitęsė ligi vėloko vakaro. Gana ilgai, draugiškoj nuotaikoj, visi pasikalbėjom, pasiinformavom ir pasidalinom įspūdžiais.

Paskutinę dieną, prieš išvažiuojant (kovo 25), buvome pakviesti pietums pas latvių seimo atstovą p. G. Milbergą. Jis geras lietuvių draugas. Žinomas taip pat kaip latvių rašytojas, didelis latvių šaulys veikėjas; yra išėję kelios jo knygos. Ponia Milbergienė maloniai mūs vaišino ir stengėsi sudaryti kuo geriausią nuotaiką. Be mūsų atstovų, dalyvavo čia iš latvių pusės tie, su kuriais daugiausia buvome surišti per visą savo buvimą Rygoj.

Baigiant kelionės įspūdžius tenka pastebėti, kiek latviai savo draugystėj buvo vaišingi ir nuoširdūs, tiek jų spauda šaltokai atsiliepė į mūsų apsilankymą. „Leta“ beveik visiškai tylėjo. Pats „Latvijas Kareivis“ tenkinosi mažutėmis žinutėmis. Reikia tikėtis, kad toliau jų karo spaudos amens ras progos plačiau pakalbėti apie mūsų kariuomenės spaudą ir jos atstovų viešėjimą.

Dar vienas dalykas. „Latvijas Kareivio“ žinutėse kpt. Kraunaitis buvo vadinamas ne tuo vardu, kaip jis iš tikrųjų vyko į Latviją. Kap. Kraunaitis važiavo kaip kavalerijos brigados švietimo vadovas. Šią netikslią informaciją turėtų atnaisyti.

Paskutinį savo viešėjimo vakarą praleidome jaukioj ir artimoj mūsų karo atašė šeimoj. Čia dalyvavo dar plk. Indans ir kpt. Mednis. Pats šeimininkas plk. Giedraitis savo prakaiboj pabrėžė abiejų spaudų susiartinimo svarbumą ir dėkojo tiems, kurie padėjo tai atlikti. Jam atsakė kpt. Mednis, taip pat iš savo pusės

dėkodamas ir tikėdamasis, kad tie ryšiai ateity dar daugiau sustiprės. Mjr. Laurinaitis truputį ilgiau ir smulkiau pakalbėjo dėl abiejų pusių spaudos reikšmės ir artimesnio bendro darbo.

Po vakarienės išvykom į stotį. Čia mus taip pat gražiai palydėjo, kaip ir buvom sutikti. Į stotį atvyko plk. Jeske su savo padėjėju plk. Brige, plk. Baumanis, plk. Šenfeldas, plk. Indans, plk. Giedraitis, kpt. Mednis, lietuvių gimnazijos Rygoj direk. teol. magistr. kun. Juodvalkis. Čia taip pat susitikom su p. ministriu Liepiniu, kuris tuo pat traukiniu vyko į Kauną. P. Liepinš, būdamas Latvijos atstovas, daug darbuojasi, kad mūsų santykiai su latviais gerėtų ir tinkamai būtų pastatyti. Sitam mūsų karo spaudos susiartinimo darbe jo vaidmuo irgi labai daug nusvėrė.

Ypatingo įspūdžio padarė p. Milbergienė, atvykusi į stotį su savo dviem draugėm. Jos irgi skubėjo mus palydėti. Rodydamos savo gerą širdį ir palankumą, kelionei įteikė mums visiems gėlių.

Sėdome į traukinį linksmi, gerai nusiteikę ir jausdami didelį dėkingumą už tokį nepaprastą latvių vaišingumą ir širdingumą, teikiant įvairių informacijų apie jų spaudos darbo organizacijos pagrindus ir bendrą kariuomenės gyvenimą. Tikrai tokioms palankioms sąlygoms esant galėjome per tą trumpą laiką gana daug pažinti ir atlikti. Nemaža mūsų kelionės tikslui pasiekti ir vaisingiau darbą varyti padėjo mūsų atstovybė Rygoj p. minist. Br. Dailidė ir karo atašė plk. Giedraitis. Jiems irgi tariame nuoširdų padėkos žodį.

Kpt. Balčiūnas.

Keletas žodžių tiems, kurie rašo arba nori rašyti.

4.

Rašant reikia ne vadinti daiktus, bet parodyti juos.

Kaip gi tai padaryti. Reikia stengtis taip rašyti, kad skaitytojas iš karto viską pagautų ir net daugiau suprastų, negu tas, kuris rašo. Vienoj knygoj — pirmojo asmens vardu — pasakojama apie kareivį, kuris grįždamas iš fronto, važiavo ant vagono stogo; jam buvo taip šalta, jog jis net į laikraščius įsisupo. M. Gorkiui (garsiajam rusų rašytojui) ši vieta nepatiko: pasirodė ne tokia įspūdinga, kokia turėtų būti. Jis taip ištaisė: „Man buvo labai šalta, nors aš net į laikraščius buvau įsivyniojęs.“

Čia susidaro toks dalykas: žmogus, apsisupęs laikraščiais, tarytum mano, kad jau geriausiai susitvarkė, ir nebe jis pastebi tą visą, nė kiek nepakitėjusią nelaimę, bet skaitytojas. Reikia mokėti taip aprašinėti daiktus, *jog net užmirštum, kad juos senai pažįsti*. Sakysim, galima vaikščioti gatve ir nė kiek nepastebėti, kad ji purvina, arba važiuoti autobuse ir neįusti, kad ankšta. Tačiau rašant, šitų dalykų, smulkmenų, nereikia pamiršti, nors jos tarytum visiems žinomos. Ir aprašinėti jas reikia ne tiesiog, vadinant, bet parodyt.

Štai dar vienas pavyzdys. Drauge dirbo viena moteriškė, jau rašanti, ir paprastos dirbtuvės berniukštės. Toji moteriškė aprašinėjo vargingą darbininko gyvenimą, jo kambarį ir kaip ten ankšta. Išvardino ir suskaitė visus kambario baldus, daiktus, bet vistiek nesudarė įspūdžio, kad ankšta. Berniukštis ir sako jai: „Nematau, kad tavo kambarį būtų ankšta“. Supykusi autorė staiga atsigrėžė ir kirto: „Mulki, tu! Na

kaip gi nieko nesupranti: juk aš ten su savo ridikiuliu nė parlįsti negalėjau“. „Šit, taip reikėjo ir parašyti, — atsakė berniukštis, — dabar visai kas kita“.

Iš to pavyzdžio aiškiai matyti, kas tai yra daiktų išvardinimas rašant ir kas — jų rodymas. Antruoj būdu rašant, kaip matot, susidaro skaitytojui nepaprastai gyvo įspūdžio.

5.

Kaip rašyti į laikraštį.

Kiekvieną dalyką rašant į laikraštį, reikia laikytis tų taisyklių, būtent: nevadinti daiktus, o rodyti juos taip, kad kiekvienas pamatytų, atsimintų, kad laikraštis nebūtų negyvos vietos. Kadangi laikraštis tenka susispausti, todėl šis darbas, be abejo, gana sunkus. Visų blogiausia, kai laikraštiškai mokosi rašyti į laikraštį ir rašo tą, ką ir kiti. Toks darbas, žinoma, nustoja prasmės, nes perrašinėjama tik tai, kas iš kitų sužinota, o nepasakojama žmonėms tai, ką rašantysis žino ir ką norėtų pranešti jiems.

Sakysim, aprašinėjamas bolševikas, būtinai šablonas: vaizduojamas koks nors bailsus žmogus, biauriu plovėtu veidu, nešvariu sudriskusiu apdaru ir dar su raudonu kaspinu arba raudonais marškiniais.

Įsivaizduokit dabar sau, jei kas norėtų pamatyti tokį bolševiką kaime ar mieste, nieku būdu nesuras, nes tikrai elegantiškam gražiam vyre arba net ir paprastam žmogui nepažins savo priešo, jei norėtų tokį išvysti. Skaitytojas negalvojančio rašytojo bus pri-gautas.

Rašančiam, be to, visada labai pravartu turėti sau pasižymėjimą: užrašinėti tai, kas atrodo svarbu ir ką

galėtum greit užmiršti, kol bus sunaudota rašiniui. Nereikia manyti, kad tai nesvarbu, jei siandie arba ryt negalėsi sunaudoti. Vis tiek nepražus — gal už metų sunaudosi.

Trumpas žinutes straipsnelius reikia pradėti iš karto nuo paties dalyko bei reikalo — be jokių „anksčiau negu“, „kadangi“ ir kitų nuvalkiotų filosofavimų. Jei, sakysim, aprašinėjai vaidinimą, spektaklį, tad visiškai nėra reikalo pradėti taip „susirinko publikos ir susėdo, netrukus pakilo uždanga“... Kas gi to nežino: juk kitaip spektaklis nė nepradedamas. Visai kas kita, jei, sakysim, nebuvo suolų ir teko ant grindų atsisėsti, tuomet verta pažymėti.

Pradedant aprašinėti kaimą, irgi bergždžias darbas pradėti nuo to, kad kaimas nusitiesęs paliai vingiuojantį kelią tarp plačių lankų. Visi apie tai žino, ir nieko čia naujo. Bet šit jeigu tas kaimas nenusitiesęs, o jame ankšta, arba jis pakibęs ant kokio kriaušiaus, arba to kaimo visai nėra, o tik yra atokios trobos, toli viena nuo kitos išblaškytos, ir šitų trobų langai užkamšyti, nes ne visur stiklų esama; jų šiaudinių stogų želmenys griūžtėmis suraišioti arba žirgeliųiais apžargstyti, kad audroj neišdraskytų, — tatau svarbu aprašyti. Tokios smulkmenos, rodančios gerą ir blogą, visada pravers. Nereikia manyti, kad tai menkėkiai, nes tokios smulkmenos dažnai nusako patį daiktą, jo esmę.

Labai svarbu, giriant arba peikiant, nevertoti bendrų posakių, būtent: „jau pasitempė“, „viskas tvarkosi, gerėja“ arba „smunka“ — tatau irgi nieko nereikia

ir nevaizduoja. Bet padarykit taip, kad tikrai būtų matyti, jog „pasitempė“ „susmuko“.

Rašant apie reikalą, sakysim, apie gražų būsiantį javų derlių, visai nėra prasmės aprašinėti dangų ir pasakoti, kad jis žydras, o žemė juoda. Verčiau gerai pasižiūrėti ir įsitikinti, ar iš tikrųjų gi žemė juoda, o gal ji rusva arba pilka, ruda, ir ar yra šiuo atveiu koks nors santykis tarp mėlyno dangaus ir juodos žemės.

Dar vienas svarbus dalykas: rašyti reikia tik tada, kai turit apie ką pasakoti, kai ateina minčių, bet ne aplamai rašyti, kad jau papratęs. Tuomet bus nuobodu skaitytojui, nes parašysi daug, o nieko gero bei nauja nepasakysi, tik seilinsi tą pačią medžiagą. Iš pradžios dėsi į laikraštį, o paskum nustos. Bet turėtum šitą suprasti anksčiau, negu taip atsitiks.

Kpt. Bls.

Girdėsi, topoli žaliasis!..

Kelio topoli žaliasis,
Ar girdėjai, kai dundėjo,
Lyg giria nuo audros vėjo;
Kai kardai saulėj žėrėjo?
Ar girdėjai dainos aida,
Žirgo pasagų beldimą;
Žerinciais veidais jaunimą ..
Kulkos dūzgiantį lėkimą...
Ar girdėjai?

Kelio topoli žaliasis. —
Tavo brolis Neris krante,
Savo lapais vėjus renkas;
Ošia, gaudžia skausmo dainą...
Geltonkasė krantu eina,
Ir niūniuoja skausmo dainą...
Padangė tamsi, miglota,
Slepias saulė miglos plote...

Ko nuiūdus?
Kelio topoli žaliasis!
Tavo brolis Neris krante,
Išgirs pragarišką trenksmą...
Išgirs dainą negirdėtą.
Ugnies žalčius naktis mėtys...
Sudundės senasai kelias...
Vytis rešama bernelio, —
Grįš į savo kilnų sostą...
Dainuos, džiaugsis mergužėlė, —
Saviems vartelius atkėlus.
Tavo brolis džiaugsis krante...
Neverks vėjas po palange...
Girdėsi, topoli žaliasis!..

L. Dovydenas.

Apdovanoti savanoriai.

(Žiūr. „Kario“ 13 nr.).

1874) Zalanskas Feliksas, 1875) Zavistavičius Feliksas, 1876) Vailenką Vasyllis, 1877) Valentinas Stasys ats. vyr. pusk., 1878) Valaitis Viktoras ats. virš., 1879) Vičerkauskas Liudas, 1880) Vasilauskas Vincas, 1881) Valonis Jonas, 1882) Vingelis Jonas, 1883) Viltus Jonas Pranas, 1884) Padziurskis Andrius, 1885) Pratkus Jonas ats. vyr. pusk., 1886) Banevičius Pranas, 1887) Bekmanas Teofilis Vilhelmas, 1888) Bieliauskas Vladas, 1889) Bisikirskas Juozas, 1890) Baltrušaitis Juozas, 1891) Baublys Ipolitas, 1892) Bubnelis Jolius, 1893) Bartulis Pranas, 1894) Banaitis Jurgis, 1895) Strazdas Pranas, 1896) Stankevičius Antanas, 1897) Samuolis Vincas, 1898) Sodaitis Antanas, 1899) Standžius Pranas, 1900) Straigis Juozas, 1901) Šlapšys Mikas ats. jaun. pusk., 1902) Stankevičius Mikas ats. vyr. pusk. (veterin. felč.), 1903) Sabaliauskas Alfonsas.

Gražiausios Europos moterys. Š. m. „Kario“ 8 nr. esame įdeję vengrės Elzės Simon, laimėjusios Europos moters grožio konkursą, atvaizdą. Čia dedame įvairių valstybių gražuoles, kurios š. m. vasario m. 7 d. dalyvavo Paryžiuje Europos moters grožio konkursui laimėti. Viršuj (pirmoji iš dešinės) Elzė Simon.

KARIUOMENĖS

GYVENIMAS

Paskyrimai. Plk. ltn. Šarauskas paskirtas Vyr. Štabo Spaudos ir Švietimo Skyriaus viršininku. Ejęs Karo Mokslo Valdybos viršininko pareigas gen. št. plk. ltn. Kibirsktis paskirtas Aukštųjų Karininkų D. L. K. Vytauto Kursų Mokymo Dalies viršininku.

Karininkų Ramovės atstovų suvažiavimas. Š. m. kovo 18 dieną Kaune įvyko metinis Karininkų Ramovės narių atstovų suvažiavimas. Suvažiavimą atidarė Vyriausiojo Štabo viršininkas gen. št. pulkininkas Kubiliūnas, kuris pasveikino suvažiavimą vyriausybės vardu ir, nurodęs didelę Ramovės reikšmę kariuomenės gyvenime, palinkėjo suvažiavimui sėkmingai įvykdyti savo uždavinį.

Suvažiavimo dalyviams atsistojimu pagerbus Lietuvos Nepriklausomybės karo aukas, Karininkų Ramovės valdybos pirmininkas generolas lt. gyd. Nagevičius pranešė apie Ramovės seniūnų tarybos ir valdybos veikimą per praėjusius metus.

Tarp kitko pažymėjo, kad buvo rūpintis užmegzti artimesni draugiški santykiai su kitų kariuomenių karininkais, kaip antai su vokiečių ir švedų. Švedų karininkai negalėjo atvykti į mūsų tautos šventę gegužės 15 dieną. Ramovė buvo pasikvietusi Amerikos Raudonojo Kryžiaus atstovą ir vokiečių karininkus, kurie yra padėję Lietuvai iškovojo laisvę. Tiems svečiams vėliau buvo pasiūsti albumai. Vokiečių karininkai atsiuntė Ramovėi dovanų sidabriniais daiktais. Prancūzijos karo atstovas Lietuvai pulkininkas Oršanas atsiuntė gražų Luvro muziejaus albumą. Taip pat buvo įteikta dovaną mūsų kariuomenės draugui prof. Galiai, buvusiam Čekoslovakijos atstovui Lietuvoje. Latvijos kariuomenės vadovybė pakvietė per Ramovę mūsų karininkus atvykti šią vasarą į Latviją.

Kar. Ramovės reikšmė nuolat didėja. Ramovės pareiga yra stiprinti patriotiškumą, riteriškumą ir ypač Vilniaus vadavimo idėją. Deja, mūsų literatūra ir menas per silpnai vaizduoja Vilniaus vadavimo idėją. Kar. Ramovės uždavinys stiprinti energiją kovoje dėl Vilniaus. Deja, kai kurių literatų pradedama smerkti romantizmas. Tačiau nieku būdu negalima peikti herojiškas romantizmas — karišką romantizmas. Kariai kaip tik ir atstovauja karišką romantizmą. Kar. Ramovė ir Karo Muziejus yra gražūs ir vertingi tikrai mūsų kariško romantizmo dėka. Tad Karininkų Ramovė kaip tik ir stengiasi stiprinti patriotiškumą ir karišką romantizmą Lietuvos geroi ir garbei.

Po to buvo skaitomi kiti Kar. Ramovės einamieji reikalai ir sumanymai.

Pažymėtinas gražus ir sektinas darbas. Visų kariuomenės dalių ir įstaigų karininkai, gyvai atjausdami savo tautiečių nelaimę Žiemų Lietuvoje, pasiskyrė mokėti jų naudai per visą pusmetį tam tikrą procentą nuo savo algos. Ir nežiūrint to, suvažiavimas vienu balsu nutarė skirti iš Ramovės lėšų 3000 litų sumoje pašalpą dėl nederliaus nukentėjusiems Žiemų Lietuvos ūkininkams.

1-os karo apygardos štabas. (Panevėžio įgula) Velykų antrą dieną apygardos ryšių kursai surengė viešą su vaidinimais, dainomis, deklamacijomis ir šokiais vakarą. Dieną vaidino įgulos kareiviams (veltui) o vakare publikai. Vaidino 1 veiksmo komediją „Nutrūko“. Publikos prisirinko pilna didelė šaulių salė. Tvarka buvo gera. Iš išpildytos programos publikai labiausiai patiko tautiškos dainos, kurias padainavo ryšių kursų kareiviai, imituodami poilsį žygyje, vyr. puskarininkui Dambrauskui vadovaujant. Vilniaus vadavimo idėjai skirtos deklamacijos labai patiko, ypač tas momentas, kada duetu deklamuoja apsišarvavę kariai baigdami šaukia: Į kovą už Vilnių! orkestras groja „Lietuva Tėvynė mūsų“ ir deklamavusieji, tariant L. Vitkausio žodžiais, „didvyriai pilkieji“ paima „šautuvus gerbk“ ir sustingsta didingos Tautos Himno melodijos garsuose. Už tai publika vaidintojus apdovanojo gausiais aploдиментаis.

Charakteringa ir tai, kad artistų grupėje nebuvo nė vienos moters. Dviejų moterų roles atliko kareiviai, visai natūrališkai imituodami moteris.

Viena šalintina yda: kariams reiktų stengtis daugiau propaguoti tautiškus ir estetiškesnius šokius ir rečiau groti „bublički“ ir panašius.

Bendrai, šis pirmas apygardiečių vakarėlis visais atžvilgiais gerai pasisekė. Įgulos kariai ir artistai dėkingi 1-os karo apygardos štabo švietimo vadovui vyr. leitn. Ličkui, leitn. Šmaukštai ir vyr. pusk. Dambrauskui, pareiškusiems daug iniciatyvos ir trūso šį vakarą rengiant,

Vyr. pusk. *Bliudnikas.*

2 pėst. D. L. K. Algirdo pulkas. *Kaip mes praleidom šv. Velykas.* Anksti iš ryto pulkas išvyko į Šančių įgulos bažnyčią. Iš bažnyčios grįžus, pulko vadas plk. lt. Čaplikas ir kiti karininkai aplankė kuopas ir komandas ir pasveikino Velykų švenčių.

Antrą Velykų dieną pulko liktiniai puskarininkiai savo salėje suruošė šeimynišką šokių vakarėlį. Į pasilinksminimą prisirinko gana daug jaunimo, pasiilgusio šokių per tokį ilgą laiką. Nors per kiekvienas šventės pasitaiko įsismaginusių bičiulių, bet vakarėlyje to nebuvo matyti, nes geri kontrolieriai tokių salėn neįleisdavo.

Vyturys.

4-tas pėst. L. K. Mindaugo pulkas. *Velykų šventės.* Pirmą Velykų dieną 5 val. ryto visi kariai, atvykę įgulos bažnyčion, išklause Prisikėlimo pamaldų.

Išsirikiavusius pulko vadas pasveikino, o vėliau atvyko į kareivines ir kiekvienoje kuopoje, dalyvaujant visiems pulko karininkams, kai kurį laiką bendrai su kareiviais vaišinosi už Velykinio stalo.

Antrą Velykų dieną visiems pulko kareiviams buvo laikomos paskaitos.

Vakare Šaulių Teatre karo apyg. ryšių kursų k-dos kariai suruošė vakarėlį. Suvaidino vieno veiksmo komediją „Nutrūko“, padeklamavo eilių ir tos pat k-dos kareivių choras padainavo gražių dainelių.

Praleistos Velykų šventės kariuomenėj, ypač jauniems kareiviams, paliko gero įspūdžio.

Virš. *J. Markelis.*

9 pėst. Vytenio pulko ligoninė. Pulko karininkų žmonos parodė sergantiems kareiviams nemaža savo motiniškos meilės ir atjautimo. Velykų šventėms 30 ligonių paaukavo per 200 litų ir už tuos pinigus nupirko Velykoms gero maisto ir vyno. Be to, ponų karininkų žmonos pačios atėjo į ligoninę, išdalino maistą ir paguodė kiekvieną sergantį karį. Dėkingi ponų karininkų žmonoms, pulko ligoninės ligoniai taria nuoširdų ačiū. *San. pusk. M. Grinius.*

Velykų šventės aviacijoj. Visi rengiasi kuo iškilmingiau sutikti ir praleisti Velykų šventes. Taip pat jos brangios ir mums kareiviams. Ir mes, nors ne savo šeimų tarpe, bet viršininkų padedami, puošėme, rengėme Velykų stalus. Dažėm margučius, kepėm pyragus, kumpius, pirkom tortus, gėrimus...

Drąsiai galima manyti, jei būtų pamatę mūsų namiškiai mūsų stalus, būtų su dideliu pavydu žiūrėję į mus. Tikrai niekas nebūtų norėjęs tikėti, kad kareivių tokios puikios Velykos.

Auštant Velykų rytą nuėjome į A. Freidos bažnytelę. Sugrįžę iš bažnyčios, sėdome prie gardžių valgių. Atėjo eskadrilės vadas su komandos v-ku. Netrukus atvyko mūsų pasveikinti su Velykomis aviacijos štabo v-kas mjr. Gustaitis, adjutanto lydimas.

Štabo v-kas šiaip į mus prakalbo: — Neprastai malonu mums švęsti Velykos savam krašte. Juk neseniai buvo laikai, kada mūsų tėvai, broliai šventė Velykas svetimtaučių kariuomenėj, tolimame Sibire, Kaukaze... Čia nors ne savo šeimynos tarpe, bet visi esame vienos tautos sūnūs ir kur kas mums linksmiau, kaip anksčiau buvo mūsų broliams.

Likę be viršin., pasijutume laisvesni, pradėjom drąsiau mušti margučius, piaustyti kumpius, dešras, tortus, saldumynus ir pilstyti iš bonkų. Pradėdami valgyti manėme, kad stalai bematant bus tušti. Bet kur tau. To kąsnelį, kito žiupsnelį bei lašelį — bežiūrint ir sotūs.

Patefono muzika ir gurksneliai sukėlė visų nepaprastą ūpą šokam. Dainuojam... Visose kareivinėse girdėti linksmas ūžesys. Taip linkminomės per visas šventes su gardžiais valgiais, gėrimais. Bet kumpių ir pyrago neįveikėm. Liko gerokai užkandžių ir po švenčių.

Mokomos oro eskadrilės kareiviams išėjo kiekvienam po 23 litus. Kaip teko matyti ir girdėti, kad ir kitų dalių kareiviai šventė neprasčiau.

Mūsų dalies p. p. karininkai nepaprastai gausiai pinigėmis aukomis parėmė, kad kareiviams švenčių maistas būtų pagerintas, o p. p. karin. ponios daug trūso padėjo gamindamos vaigius.

Ponams karininkams už piniginę paramą ir jų ponioms už padėtą trūšą, gaminant vaigius, esame visi nuoširdžiai dėkingi.

Antrą Velykų dieną dalies kine buvo rodoma veltui 12 aktų drama „Brolžudiškojo karo ugnyje“.

Puskarininkiai savo ramovės salėj surengė savybinį šokių vakarėlį. Griežė savas stygų orkestras. Švenčių ir saviškių buvo atsilankę gana daug.

Kovo 29 d. grįžo iš užsienių aviacijos štabo v-kas inž. karo lakūnas mjr. A. Gustaitis, mjr. Peseckas ir Stašaitis. *Cepstas.*

Kaip pionerių batalionas šventė Velykas. Pirmą Velykų dieną anksti rytą visi b-no kareiviai ir karininkai nuėjo į bažnyčią.

Po pamaldų grįžę visi susirinko į bendrą b-no valgyklą. Atvykęs bataliono vadas palinkėjo kariams

linksmam ir gerai šventes praleisti. Po to visi linksmam šnekučiuodami pusryčiavo.

Tą pačią dieną po pietų b-no švietimo vadovas kareivių klūbe surengė šokių vakarą ir buvo rodomas kinas.

Antrą Velykų dieną kine buvo keli seansai. Kiekvienas turėjo progos pamatyti kiną ir šventes linksmam praleisti.

Be to, kinas „Pionierius“ veikia kasdien nuo ketvirtadienio iki sekmadienio.

Jaun. pusk. Jakubauskas.

K A R I Š K O S Ž I N I O S.

Maršalo Fošo laidotuvės. Maršalas Fošas buvo laidojamas labai iškilmingai. Sako, Paryžius nėra matęs panašaus rėgimo nuo Napoleono laidotuvių Šiose laidojimo iškilmėse dalyvavo daugybė įvairių šalių bei jų kariuomenių atstovai Lietuvos vyriausybę čia atstovavo Lietuvos atstovas Prancūzijoje p. Klimas, o mūsų kariuomenę atstovavo gen. št. pulkininkas Skorupskis.

Tose gatvėse, kur laidotuvių eiseną ėjo, medžiai buvo pilni žmonių, o už pastovėjimą balkone buvo imamas net mokestis iki 500 frankų. Karstą lydėjo prancūzai, belgai, anglai, amerikoniai, italai, lietuviai, latviai, estai, čekai, serbai, rumunai, rusai, portugalai ir t. t. Visi reiškė pagarbą tam didžiam kariui. Eiseną tęsė per keletą kilometrų. Maršalo Fošo karstas buvo perneštas į invalidų šv. Liudviko bažnyčią ir palaidotas šalia Napoleono.

Vienintelis kalbėtojas Prancūzijos ministeris pirmininkas Puankarė nupiešė karžygio gyvenimą ir darbus. Jis priminė, kad Fošas kare matė ne tikslą, bet priemonę taikai pasiekti, ir kad jis patarnavo ne tik pačiai Prancūzijai, bet ir visai žmonijai. Jis buvo didelis krikščionis, neieškojo garbės, buvo didis rimtas veikėjas.

Fošas buvo išvadotojas, o ne užkariautojas. Jis tapo ir Naujosios Europos kūrėju. Juk po didžiojo karo kai kurios tautos atgavo nepriklausomybę (Lietuva, Latvija, Estija, Suomija), o rumunai ir lenkai, kuriems nebuvo gailėtasi teritorijų, yra labai dėkingi maršalui Fošui, nes jiems buvo ne tikta duota, bet ir pridėta... Bet tuo jau buvo kaltas ne Fošas, bet galtingųjų valstybių politikai bei diplomatai.

Lėktuvų fabrikas Suomijoj.

Suomija ruošiasi statyti lėktuvų fabriką. Fabriko statymo vieta kol kas dar nenuspręsta, bet numatoma Tammerforsas, Parola arba Forsas. Pastarieji du miestai turi didesnius aerodromus, kaip Tammerforsas, todėl spėjama, kad fabrikas bus statomas viename iš jų. Galutiniai statybos vieta bus netrukus išspręsta.

Vis dar tebestiprinamos jūrų karo jėgos.

Italijos ministerių kabinetas nutarė dar pastatyti visą eilę karo laivų. Bus statoma dar du kreiseriai po 10 000 tonų kiekvienas, 2 kontrtorpėdininkai, 4 torpėdininkai ir 5 nardomieji laivai.

Šios statybos programos vykdymas bus pradėtas šių metų birželio mėnesį.

Ir Persija perkasi karo laivų.

Persijos vyriausybė ketina nupirkti keletą karo laivų Persijos įlankai ir Kaspijos jūrai ginti.

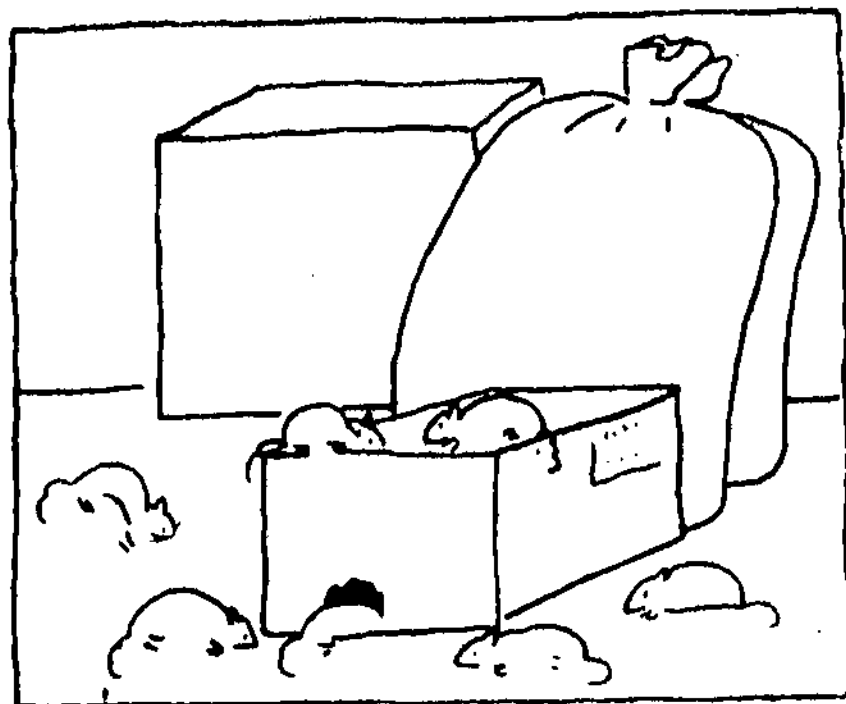

Ispanų lakūnai kpt. Imenez ir kpt. Inglezias, paskutinėmis dienomis be sustojimo perlėkė Atlanto vandenyną iš Ispanijos į Braziliją. Jie per 35 valandas pralėkė 6000 km. ir tuo laimėjo pasaulinį skraidimo rekordą.

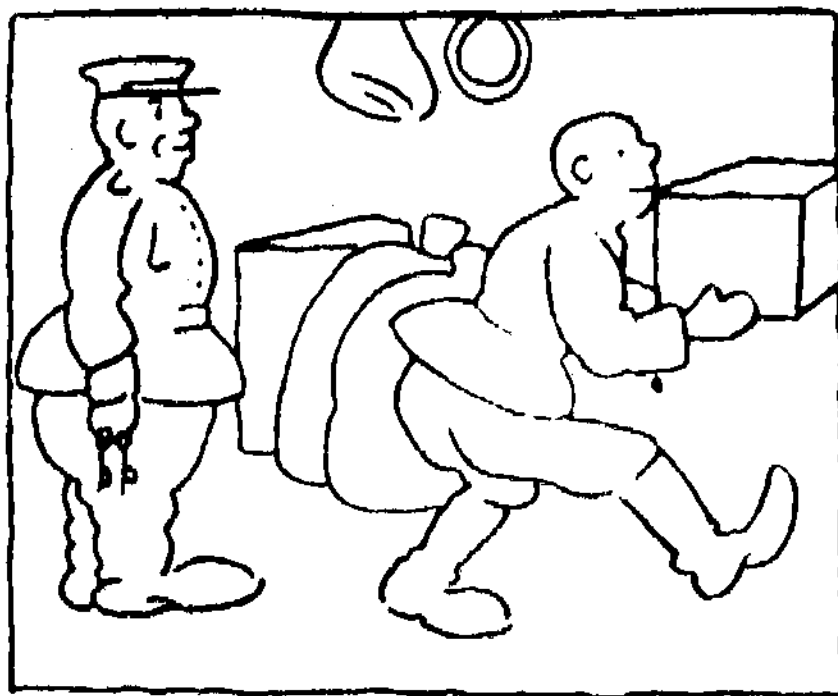

Eilinio Kuosos siuntinys.

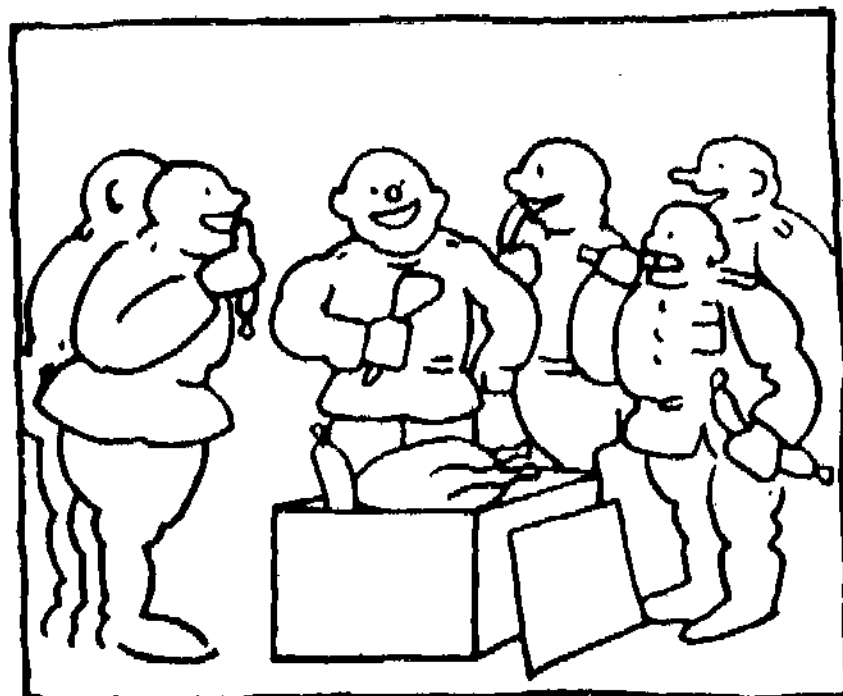
(Žiūr. „Karlo“ 13 nr.)

6. Skrynią sandėly uždaręs
Kuosa vaikšto kareivinėj —
Bet tenai iš nieko gero —
žiurkės išplėšė jo skrynią.

7. Žiūri jis, kad negerai vis,
kur padėsi — vis surandą...
Paigslu kumpį su kareiviais,
tegu sukasi jie sprandą...

8. Ir padarė Kuosa puotą;
vienas dešrą, kitas sūrį...
Klito ten barzda taukuota
žodžiu — kanda kas ką turi...

„Teks basam namo žygiuoti“.

Prieš Velykas Kinka Jonas
Riebų laišką apturėjo.
Net jam širdis sudrebėjo,
Kai praplėšęs čiupinėjo
Dvidešimt penkis litus.
— O, bateliai puikūs bus.
Taip pamanė ir įdėjo
Į kišenę pažastėję.
Didžiojo ketvergo dieną
Jis ir draugas jo Balžiena
Ėjo rinkon pirkti batų:
Kuo stipriausių ir prašmatnių.
Bet nelaimė? Pakelėje
Abu traktierun užėjo!
Kad drąsiau būtų derėtis,
Daug ką gal „burna“ padėti.
Čia tuoj pusbonkė ant stalo
Silkę marinuotą gavo.
Veidai juokės ir garavo.
Bonka nauja pastatyta,
Daug gražesnė, — ji dažyta
— Dar juk mūsų nebandyta!
Taip gurkšnelis po gurkšnelio,
Lengvėjo sunki kišenė.
Šalia rados ir mergelė,
Jonui svaigo jau galvelė.
Kad ją biesas koks gražumas.
Jam galvon net puolė „šumas“.
Savo pirktinį pamiršo
Dėl gražumo kramtė pirštus.

Jonas lūpom čiuptelėjo,
Į kišenes pažiūrėjo:
Sidabriniai jau išėjo.
Akį vieną Jons primerkė,
O su antra graudžiai verkė...
Taip neramu pasidarė:
— Biesas čia mane įvarė.
Išmaintyti mamos litai
Ant degtinės, o kur batai! ?
Kas daryti! Reik galvoti,
Kaip dar litų išvilioti:
Kad mamytė nesuprastų,
Reik kas nauja veik išrasti.
Kareivinėn jie svyravo,
Su draugu kelius matavo.
Beeidami sugalvojo —
Abu net delnais suplojo.
— Žinai, laišką tuoj rašyti
Ir taip motinai sakyti.
Kad tuos pinigus, kai gavo,
Iš „sunduko“ kai sapnavo,
Naktį svetimas pagavo.
Kaip žadėjo, taip padarė.
Laišką d-deli parasė,
Verkdamas net litų prašė:
Nelaimė visą išliejo,
Gavo laišką jis jau kitą
Iš mamytės, šiaip rašytą.
— Oi, vaikeli, metai blogi!
Sunkūs vargas mūs pastogėj,
Sunku sugraibyt litukai,
Reik parduot jauni paršiukai.
Žiema taip pat šalta buvo,
Bulvės, burokai supuvo,

Vištos nededa kiaušinių,
Nėr už ką gaut sidabrinį.
Nors tetervos burbuliuoja,
Pempės irgi jau gyvuoja,
Bet žolelė dar nekyšo,
Ir karvutė tebedrybso:
Nei pienuolio, nei sviestelio,
Pusbadžiai taip pat ėreliai.
Paršai žviegia, versiai bliauja —
Visi duonos reikalauja.
O čia trūkumas didžiausias —
Reik kasytis net pakaušis.
Taigi, brangus sūnyteli,
Labai trūksta mums litelių.
Ir anuos dvidešimt penkis
Tau be tėvo buvau siuntus.
O jei tėvas sužinotų,
Mane gyvą užkapotų.
Liki sveikas, nedejuok!
Reik daugiau save daboti
Tokį laišką Jons perskaitė,
Sulingavo jam pakinklės,
Apmaudą baisi apsėdo,
Traktierius litus suėdė,
— Nelabasis, prakeiktasis
Įvedė gal pats piktasis:
Būčiau pusbačius turėjęs,
Ne tą smarvę pikta gėręs.
Laikas greit namo važiuoti.
Visi džiaugsis kamašuoti,
O man teks basam žygiuoti.

Čepstas.

Galvosūkių 11 nr. sprendimas.

Kiaušinių buvo išvirta — 81. Pirmas vokietytis suvalgė 27 k., antras — 18, trečias 12. Visi trys kartu valgė po 8 k. ($8 \times 3 = 24$).

Gerai išsprendė šie asmenys. 1. virš. *Motiejūnas* (3 oro esk.), 2. jaun. pusk. *Jonas Balčiūnas* (ryšių bat. mok. kp.), 3. vyr. pusk. *Nūtautas* (2 art. p. 1 bat.), 4. eil. *S. Jundzelis* (4 p. p. 3 kp.), 5. eil. *Jonas Blažys* (1 karo ap. št.). 6. vyr. pusk. *Iuozas Baniulis* (1 p. p. 3 kulk. kp.), 7. virš. *Kairys* (2 art. p. 1 bat.) 8. jaun. pusk. *V. Kantautas* (9 p. p. 5 k.), 9. virš. *V. Rakauskas* (9 p. p. 5 kp.), 10. vyr. pusk. *Kazys Čiulada* (5 p. p. ryšių kp.) 11. *Mečys Stakniūnas* (Kauno apskr. Karmėlavos pašt. Turžėnų km.), 12. eil. *Juozas Jonika* (Utenos karo k-ra), 13. san. pusk. *Vincas Balčiūnas* (3 art. p.), 14. *Julius Smetona* (Kaunas), 15. vyr. pusk. *Juozas Vaičiulis* (2 art. p. 3 grup. št.), 16. eil. *A. Stakniūnas* (4 p. p. 2 kulk. kp.), 17. vyr. pusk. *K. Vadzišius* (1 p. p. št.), 18. vyr. pusk. *Viktoras Mickus* (3 art. p. ūkio km.), 19. vyr. pusk. *A. Damanskas* (2 art. p. 2 bat.), 20. virš. *Ašmena* (2 art. p. 5 bat.), 21. *Antanas Ralys* (Kar. Vet. pusk. mokykla), 22. vyr. pusk. *Jonas Paliulis* (2 p. p. 3 kp.), 23. vyr. pusk. *Pr. Švilpa* (Karo Pol. Mok.), 24. jaun. san. pusk. *K. Bukėnas* (Karo Ligoninė), 25. *P. Sirgėda* (Ž. Šančiai), 26. jaun. pusk. *Vladas Sakalys* (2 ulonų p. 2 esk.), 27. ats. vyr. pusk. *J. Marma* (II k. ap. št.), 27. *Pranas Marcinkevičius* (Kauno ap. Pažaislio v., Ž. Amalių k.), 29. vyr. pusk. *Vincas Aukškalnis* (šarv. rinkt. št.), 30. *Petras Ziliukas* (Vėpriai, Ukmergė ap.), 31. vyr. pusk. *Kazlauskas* (ryšių bat. mok. kp.), 32. *L. E. p. k.* (rys. b.), 33. vyr. p. *Šalna* (2 art. p. št.).

Pažymėjimas: galvosūkiu 10 nr. baigta 15 tš. laimėjimo ratas. 1-ą vietą laimėjo 2 p. p. 3 kp. vyr. pusk. *Jonas Paliulis* (17 tš.); 2-ą vietą — 1 p. p. štabo vyr. pusk. *Vadzišius* (12 tš.) ir 3-čią vietą — II k. ap. št. ats. v. p. *J. Marma* (8 tš.).

Visi čia išvardinti sprendėjai gauna dovaną: 1. *Baltijos Aras* — istorinė apysaka, 2 tomų; 2. *Ponia Bertulienė* V. Grušo — novelių rinkinys; 3. gražų sieninį karių kalendorių.

Galvosūkiu 11 nr. pradėdam naują taškų laimėjimo ratą.

Redakcija.

Naujos knygos.

„**Vyties Ženklas**“. Dešimties metų pirmųjų kovų už Lietuvos Nepriklausomybę sukaktuvėms paminėti (1919–1929 m.) leidinys (L. K. I. Vyčių Brolijos laikraštis, Nr. 2). Kaina 1,50 lt.

Ši leidinį turėtų įsigyti kiekvienas karys: senas—čia ras gražių atsiminimų iš savo kautynių, o jaunas — pasems iš gražios netolimos Lietuvos praeities savo dvasiai stiprybės

„**Mūsų Žinynas**“ 48 nr. kovo mėn. Turinys: 1. *Pautus* Suomų vadovybės operatyvės pažiūros; 2. *kpt. Sidabras* Priešlėktuvinės apsaugos taktikos bruožai; 3. *kpt. Šķibarķa*. Pėstininkų parengimas; 4. Naujas prancūzų pėstininkų statutai; 5. *V. S-tis*. Karininkų parengimas Prancūzijoje; 6. Šifrų iššifravimas per didįjį karą Anglijoje ir Vokietijoje; 7. *kpt. Bielskis*. Karo ligoninės skyrius Alytuje; 8. Kitų valstybių kariuomenės; 9. Kritika ir bibliografija.

Priedai: I Karo Archyvas — *J. M. Laurinaitis*. Lietuvių kariuomenės daigai; *S. Zasķevičius*, Nepriklausomybės aušros prieblandose. II Karo Mokslų Draugijos žinios.

„**Kario mintys**“. Kario Kalėjimo ir Drausmės dalies literatūros ir satyros laikraštėlis. II metai, kovo mėn. 31 d., I (2) nr. Sapirografuotas leidinys su daugeliu iliustracijų.

„**Žemės ūkis**“. Žemės ūkio mokslo žurnalas 3 nr. 1929 m. kovo mėn. Turinys: 1, *P. Mikšonis*. Kultūriniai

ūkiai; 2. *Agr. Alf. Žuķausķas*. Joniškio rajonas 1929-ais metais; 3. *Dr. agr. S. Grišavičius*. Pieningumo bei pieno riebumo paveldėjimas; 4. *Veter. gyd. Bielķevičius*. Kiaulių raudonligė; 5. *Doc. V. Ruķkis*. Dirvoķemio mokslo pagrindai; 6. *A. Poķeta*. Miško medžiagos gamyba ir jos vykdymas.

„**Švietimo Darbas**“ 1929 m. I ir 2 nr. nr.

„**Logos**“. Filosofijos laikraštis. VIII metai, 2 nr.

„**Sotir**“. Religijos mokslo laikraštis. V metai, 2 nr.

„**Mokykla ir gyvenimas**“. Lietuvos Mokytojų Profesinės Sąjungos laikraštis 2 (67) nr. Turinys: 1. *J. Genušas*. Dramatizacija ir scenavimas—mokymo auklėjimo priemonė; 2. *Lauķikas*. Mokinių savivaldybė; 3. Įvairios informacijos mokymo ir švietimo reikalais.

„**Ateitis**“ Mėnesinis moksleivių žurnalas 2 — 3 nr.

„**Lietuvos mokykla**“. Pedagogikos laikraštis 2 ir 3 nr.

„**Vyrai, nesijuokit**“. *Pivošos* rinktiniai feļjetonai, kurių šioj knygutėj yra 35. Kaina 2 lt. „Naujo Žodžio“ leidinys 1929 m.

Teofilis Tilvytis. 13 (parnasas parodijose) nuo Maiorionio iki manęs. Kaina 2 lt. „Naujo Žodžio“ leidinys 1929 m.

„**Amžių žingsniai**“. *Liudas Gira*. Eilėrašćiai. 140 psl. „Tulpės“ b-vės leidinys 1929 m. Kaina nepažymėta.

Ateizmas ir mokslas. *Vladimiras Šitķarsķis*. Atviras laiškas daktarui ponui Šliupui. Kaunas, 1929 m.

„**Židinys**“. Literatūros, mokslo, visuomenės ir akademiškojo gyvenimo mėnesinis žurnalas. Nr 3.

„**Jaunoji Lietuva**“. Mėnesinis tautiškosios moksleivijos žurnalas nr. 1. (1929 m. kovo mėn.) Kaina 1 lt. 50 ct.

Lietuva kankinė. *K. Kamoljo*. Iš italų kalbos vertė Dr. P. M. Vilniui Vaduoti Sąjungos leidinys 1929 m. Kaina 50 ct. *P. Dulakis*.

Klausimai ir atsakymai.

Kl. Esu 19 metų amžiaus ir noriu stoti kariuomenėn savanoriu. Kreipiaus į naujokų ėmimo komisiją nuovadoj, bet ten manęs nepriėmė, sako per jaunas esu. Dabar aš manau kreiptis į apskr. naujokų ėmimo komisiją. Ar priimtų?

St. Ramanauskas.

Ats. Pagal metus turėtų priimti. Bet gal rado pas Tamstą kitų kliūčių kariuomenėj tarnauti. Bandykit kreiptis į apskr. komisiją, ten, patikrinę, nuspręs.

Kl. Karo įst. Rink. 128 str. pasakyta, kad iš kareivių negal būti išieškomos piniginės baudos.

Todėl prašau paaiškinti ar tas straipsnis taip pat taikomas ir liktiniams, ir jei taikomas, tai ar gali būti išieškomos iš tokių civilinės skolos?

Žemaitis.

Ats. Baudų išieškoti negalima; skolas gali.

Redakcijos atsakymai.

Jac-ai. Liktinis puskarininkiu jau nebegalėtumete stoti. Praejo dveji metai. „Kario“ 2 nr. jau nebeturime.

Kavalerijos grandinui. Abejojame ar Jums užskaitytų tą laipsnį. Bandyk kreiptis komandos keliu.

Savanoriui. Tamsta savanorių medalio negausi, nes jis duodamas tik 1918—1920 m. stojusiems savanoriams. Nepriklausomybės medalio taip pat negausi. Jis duodamas 1918 — 1920 m. ir 1928 m. gegužės 15 d. tarnavusiems kariuomenėj.

Kaina visiems.: metams 8 lt., pusmečiui 4 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Atskiras nr. — 30 ct. *Skelbimai*: petito eilutė 50 ct.; prieš tekstą dvigubai. Adresas: Kaunas. Nepriklausomybės aikštė.

Leidžia Vvr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius kpt. Balčiūnas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė. Kaune.

Šlo nr. išspaudinta 2.950 egz.

7 39 688